

Drammensbiblioteket etter 7 års drift

Rapport til Nasjonalbiblioteket

Drammen 2014

drammensbiblioteket

DRAMMEN
KOMMUNE

BUSKERUD
FYLKESKOMMUNE

Innhold

Forord.....	1
Sammendrag.....	2
1 Bakgrunn.....	5
1.1 Erfaringer i Drammensbiblioteket etter syv år.....	5
1.1.1 Bekymringsmelding fra HiBu.....	6
1.1.2 Agderforsknings evalueringsrapport.....	7
1.1.3 Kulturutvikling.....	10
1.1.4 Synergier/prosjekter.....	10
1.2 Faglige og administrative hovedproblemstillinger 2007-2013.....	11
2 Faktagrunnlag.....	14
2.1 Føringer i lovverk og statlige dokumenter mv.	14
2.2 Tall og fakta, statistikk 2006-2012.....	14
2.3 Føringer i overordnede styringsdokumenter, planer og strategier.....	18
2.4 Om Buskerud fylkesbibliotek.....	20
2.5 Om Drammen bibliotek.....	21
2.6 Om Høgskolen i Buskeruds bibliotek.....	22
3 Samfunnsutvikling – trekk som påvirker bibliotekene.....	23
4 Bibliotekenes roller, tjenester og tilbud.....	26
4.1 Målgrupper.....	26
4.2 Tilbud til målgruppene.....	26
4.2.1 Buskerud fylkesbibliotek - tilbud.....	27
4.2.2 Drammen bibliotek - tilbud.....	28
4.2.3 Høgskolen i Buskerud, biblioteket - tilbud.....	30
4.3 Åpningstider.....	32
4.4 Likeverdige tjenester.....	32
4.5 Merkevaren Drammensbiblioteket og biblioteksamarbeidet på Papirbredden.....	33
4.6 Nettsider.....	33
5 Teknologi, utstyr for tjenesteyting.....	35
6 Kompetanse, behov og utvikling.....	37
6.1 Hvem skal jobbe i bibliotekene.....	37
7 Arealbruk.....	39
8 Organisering av ledelse og drift.....	41
Referanser.....	42

Forord

Etter flere års drift og erfaring med «Det sømløse bibliotek», var det i 2013 tid for en evaluering og forslag til eventuelle endringer og forbedringer. Representanter for eierne av de tre bibliotekene, Høgskolen i Buskerud (HiBu) v/prorektor Gunnar Horgen, Buskerud fylkeskommune (BFK) v/utviklingssjef Kjersti Bærug Hulbakk, Drammen kommune (DK) v/kommunaldirektør Kari Høyer nedsatte derfor en arbeidsgruppe bestående av: Biblioteksjef Drammen, Monica Nyhus, fylkesbiblioteksjef Trond Minken, biblioteksjef HiBu Kari Fagerjord, «som utreder og lager en sammenstilling som vi som eiere kan benytte som underlag for en ny samarbeidsavtale for «Drammensbiblioteket»». Forventninger til arbeidsgruppa var «å få faglige innspill til en overordnet beslutning om ny avtale i partenes styrende organer (høgskolestyret og politiske organer).»

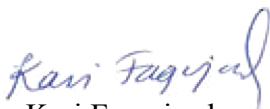
Tema for innspillet var: «Mål og strategier (veivalg) for faglig og organisatorisk drift og videreutvikling av Drammensbiblioteket og de tre bibliotekene som inngår i Drammensbiblioteket fram mot 2020.»

Premisser for arbeidet var: «Trepertssamarbeidet mellom Høgskolen i Buskerud, Buskerud fylkeskommune og Drammen kommune om Drammensbiblioteket skal videreføres og videreutvikles som et tilbud til alle. Gjeldende rammeavtale opphører 31.12.2013, og erstattes fra samme dato av en overordnet avtale mellom partenes styrende organer». Ny rammeavtale mellom de tre partene ble vedtatt i desember 2013 (vedl).

Fra 1.1.14 er Høgskolene i Buskerud og Vestfold fusjonert til den nye høgskolen Høgskolen i Buskerud og Vestfold (HBV).

Vår rapport til Nasjonalbiblioteket vil, i tillegg til å vise til strategier og veivalg for Drammensbiblioteksamarbeidet, også beskrive de endringer og justeringer som er gjennomført i løpet av 2013.

Drammen 3.mars 2014

Kari Fagerjord
biblioteksjef HBV

Monica Nyhus (sign.)
biblioteksjef Drammen bibliotek

Trond Minken (sign.)
fylkesbiblioteksjef Buskerud fylkesbibliotek

Anne Stenhammer (sign.)
bibliotekleder HBV-Drammen

Sammendrag

Erfaringer i samarbeidet etter 7 år

Suksessen

Utviklingen av Drammensbiblioteket har vært en del av det aktive arbeidet som Drammen kommune har gjort for å øke sin attraktivitet. Papirbreddensamarbeidet og Drammensbiblioteket har i årene siden starten fått svært positive omtaler og artikler i medier, aviser, tidsskrifter osv.

Synergier for bibliotekene

- Bedre tilbud til alle
- Deler godt omdømme
- Større og sterkere bibliotekfaglig miljø

Struktur

Drammensbiblioteket har vist seg å være relativt tungdrevet når det gjelder samarbeidsformer og ledelses- og styringsstruktur. Forskjellige mandat/oppdrag, kulturer og oppgaver i fag-, folke- og fylkesbibliotek er en utfordring.

Fakta, tall og statistikk

Mens høgskolebibliotekets mediebudsjett har vært stabilt, har Drammen biblioteks medieutgifter gått ned fra 2010. I 2011 kom Drammen bibliotek nest dårligst ut av de største kommunene i landet når det gjaldt medieutgifter pr innbygger. Dette kan være årsaken til nedgangen i utlånet som fulgte etter de første årenes vekst. Drammensbiblioteket samlet har rundt 400.000 besøkende pr år og er dermed den mest besøkte offentlige kulturarenaen i Drammensregionen.

Bekymringsmelding

I 2010 ble det sendt en bekymringsmelding fra Høgskolen i Buskerud til de andre eierne: «Den nasjonale suksessen og intensjonen om det sømløse sambiblioteket i Drammen står i fare for å ødelegges dersom kommunen, i stedet for å opprettholde og fortsette sin satsing på et bibliotek med medietilbud og tjenester innen fag- og utdanning, bygger ned samlinger, personale og kompetanse».

Økonomisk engangsløft til folkebiblioteket

Bekymringsmeldingen ble fulgt opp av kommunen ved at det ble bevilget et engangsbeløp på en million i 2012 til kjøp av faglitteratur til folkebiblioteket. Dette bedret bare situasjonen på kort sikt. Det å bygge opp en god fagsamling tar mange år, og betinger en økning av driftsrammen.

Evaluerings

Samarbeidet ble evaluert av Agderforskning i 2011, og de kom med en rekke anbefalinger. Anbefalingene er blitt fulgt opp, med unntak av:

- «Felles biblioteksystem». Dette er ikke aktuelt i overskuelig framtid da BIBSYS og Biblioofil foreløpig ikke er compatible.
- «Se på organisasjons- og ledelsesstrukturer».

Kulturutvikling

Etter anbefaling fra Agderforskning ble det i 2012 gjennomført et kulturutviklingsprosjekt for alle ansatte i samarbeidet. Underveis i dette arbeidet kom lederne i de tre bibliotekene til at beslutningsstrukturen for samarbeidet måtte endres, og det innebar også at rammeavtalen ble reforhandlet. Fra og med januar 2014 foreligger ny samarbeidsavtale mellom bibliotekene på Papirbredden (se vedlegg 1).

Navneendring

Navneforvirring ved bruken av navnet og merkevaren Drammensbiblioteket: Biblioteklederne foreslo overfor eierne at navnet «Drammensbiblioteket» fra 2014 skulle bli betegnelsen på folkebiblioteket, og at navn, logo og nettside kunne eies av Drammen bibliotek/Drammen kommune. Buskerud fylkesbibliotek og Høgskolen i Buskeruds bibliotek profilerer seg gjennom egne nettstedet og kanaler. Den foreslåtte navneendringen ville ha samsvar med det som er realiteten og som allerede fungerer i praksis i dag. Lederne foreslo at trepartssamarbeidet mellom bibliotekene på Papirbredden fra 2014 skulle kalles «Papirbreddenbibliotekene», eller «Biblioteksamarbeidet på Papirbredden». Dette godtok imidlertid ikke de tre eierne, og i den nye samarbeidsavtalen blir «Drammensbiblioteket» også i fortsettelsen navnet på samarbeidet.

Areale og teknologi

Det ble foretatt en omrokering av arealene, og lokalene ble delt inn i mer definerte soner sommeren 2013, slik at mer spissing av tjenester nå er mulig. Høgskolens og folke- og fylkesbibliotekets samlinger er skilt og plassert i egne dedikerte soner. En av de store utfordringene for samarbeidet har vært at folkebiblioteket og høgskolebiblioteket har forskjellige biblioteksystem (Bibliofil og Bibsys) og at disse ikke «snakker sammen». Fra januar 2014 lånes høgskolens bøker i høgskolens lokaler, på høgskolens utlånsautomat (Bibsys), og folkebibliotekets i folkebibliotekets lokaler, på deres automater (Bibliofil). Dette var mulig å få til siden bibliotekene nå har dedikerte lokaler og har delt opp samlingene.

Tilbudet til studenter

Høgskolens bibliotek gir tjenester til interne studenter på Papirbredden. Spesialiserte tjenester skal studentene få fra den institusjonen de er tilknyttet. Det betyr at folkebiblioteket ikke kan og skal heller ikke tilby det som institusjonsbiblioteket tilbyr sine studenter, men kan tilby dem læringsmuligheter, møteplasser og arbeidsplasser. Folkebiblioteket utfordres av en rivende utvikling på utdanningsområdet. Dette kjerneområdet må det jobbes mer med.

Åpningstid

Bibliotekenes åpningstider fastsettes på bakgrunn av:

- 1) Brukernes behov
- 2) Bibliotekenes til enhver tids fysiske og økonomiske rammer

Kompetanse

Bibliotekene i samarbeidet lager egne kompetanseutviklingsplaner for de ansatte, tilpasset sine brukere og institusjoner. Det er imidlertid store forskjeller mellom bibliotekenes muligheter for å videre- og etterutdanne eget personale. Fylkes- og høgskolebibliotekets tilgang til ressurser til kompetanseutvikling er betydelig bedre enn folkebibliotekets.

Organisering – ny struktur

Intensjonen i den nye samarbeidsavtalen er å forenkle samarbeidet, å gi de enkelte partnere ro til egen drift og utvikling og at samarbeid skal kunne oppstå der det faller seg naturlig. Organisering og beslutningsstruktur i den nye avtalen tar sikte på begrense fellesbeslutninger til et minimum.

1 Bakgrunn

1.1 Erfaringer i Drammensbiblioteket etter syv år

Maktforholdene i et samarbeid på tvers av forvaltningsnivåer vil være sammensatte. I Drammen bibliotek og Buskerud fylkesbibliotek ligger størst beslutningsmyndighet hos politikere (og administrativ ledelse) i kommunen/fylket. I HiBu er mest makt konsentrert hos styret/ledelsen. Maktforholdene i Drammensbiblioteket preges bl.a. av samarbeidspartners størrelse, økonomi, kompetanse og primærbrukergrupper.

Bibliotekene i samarbeidet er eid av, og tilhører, hver sin sektor, henholdsvis kommune, fylkeskommune og stat. Ett av bibliotekene var åpent for alle innbyggere ved oppstart (kommunen), ett var rådgivende organ for folke- og skolebibliotek i Buskerud (fylket) og ett var bibliotek tjenesten for én institusjons ansatte og studenter (HiBu).

For brukerne har biblioteket fremstått som ett bibliotek, men det er tre organisasjoner som har flyttet sammen i Drammensbiblioteket. Det er forskjeller mellom disse tre, og vi står overfor noen utfordringer. De største utfordringene er:

- Lojalitet til egen institusjon og egne brukere
- Å ha hele fylket som ansvarsområde
- Forskjellige kulturer i fag- og folkebibliotek

I prosjektsøknaden til ABM-u for 2005 skrev vi: ”For å lykkes i arbeidet med etablering av et bibliotek/læringscenter som også skal bidra til økt verdiskapning er det nødvendig å se på ledelsesstruktur og styringsstruktur. Det må også ses på samarbeids-, effektiviserings- og kvalitetsspørsmål. Tilrettelegging av tjenester til brukergruppene gis prioritet. Styringsmodell og samarbeidsformer må utformes slik at vi oppnår kvalitet og effektivitet i alle ledd, slik at læringscenterets visjon og målsettinger skal kunne oppfylles på beste måte.”

Ut fra dette formet vi rammene for samarbeid, med rammeavtalen, underavtaler og arbeidsgrupper. Drammensbiblioteket har vist seg å være relativt tungdrevet når det gjelder samarbeidsformer. I annet driftsår ble det i Bibliotekutvalget (BU-sak 4, 24.2.2009) diskutert forslag til endringer for å sikre bedre framdrift og øke ansvar for oppfølging av saker. Dette har blitt enda mer relevant etter som årene har gått. I 2013 innså vi at vi trengte til dels store endringer i samarbeidsformer, ledelses- og styringsstruktur.

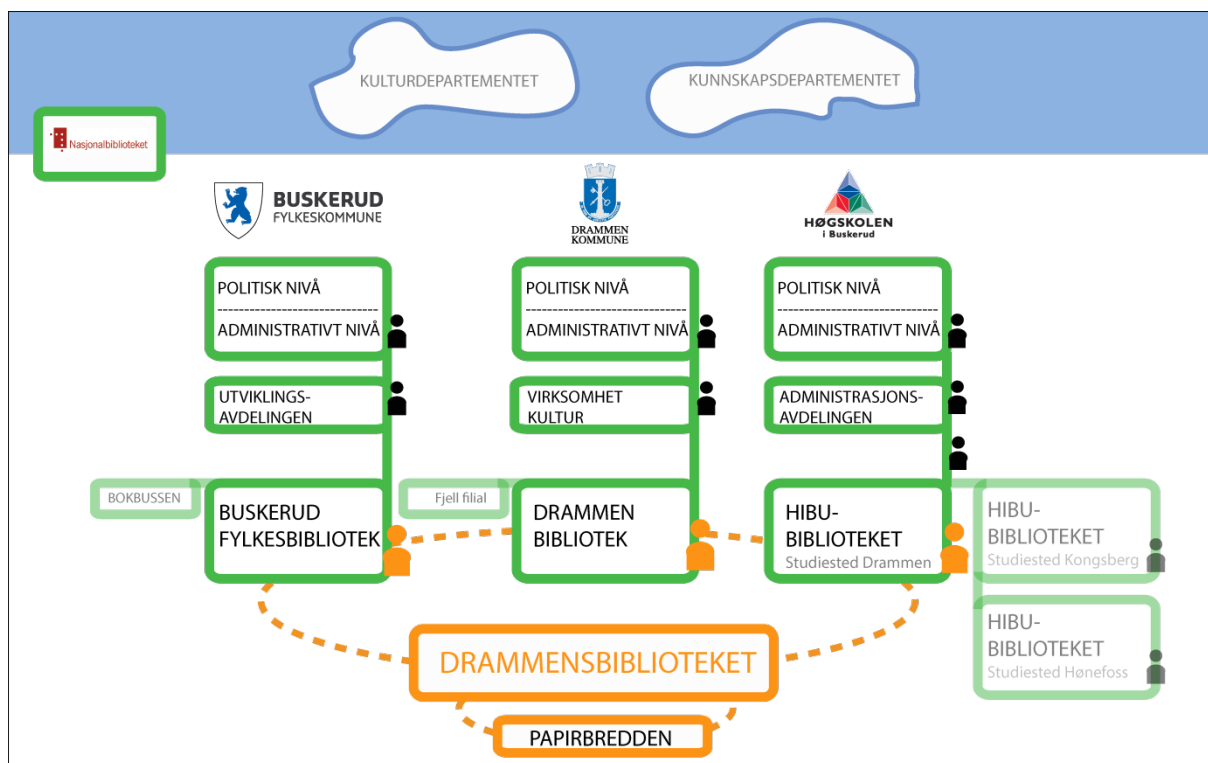
Organiseringen av Drammensbiblioteket har ikke virket optimalt med hensyn til kommunikasjon, ansvarliggjøring, oppfølging osv. Saker har stoppet opp i systemet, og ofte er ansvaret for oppfølging av saker ikke definert klart nok. Mange saker fant heller ikke sin løsning fordi bibliotekenes respektive primærbrukergruppers behov for bruk av lokalene var motstridende.

Agderforskning evalueringssrapport fra 2011 (se kapittel 1.1.2) setter ord på flere av sidene som er problematiske ved dagens organisering av biblioteksamarbeidet:

- Beslutningsstrukturen er uklar.
- Partene har ikke lik forståelse av hva samarbeidet innebærer.
- Ansvar, rolle og forpliktelse inn i samarbeidet er ikke klart definert – og partene er heller ikke enige om dette.

Figuren skisserer eierforhold og premissleverandører i Drammensbiblioteksamarbeidet:

1.1.1 Bekymringsmelding fra HiBu

I 2010 ble det sendt bekymringsmeldinger fra Høgskolen i Buskeruds ledelse til de andre bibliotekenes eiere og til Bystyrekomiteen for byutvikling og kultur. HiBu var bekymret for Kunnskapsbyen Drammens manglende satsing på utvikling av bibliotek tjenester til voksnes læring og personer under utdanning. Ved etableringen av Drammensbiblioteket (2007) ble følgende hovedmål definert (Drammensbibliotekets strategiske plan): «*Drammensbiblioteket skal være regionens ledende aktør innen bibliotek tjenester og kunnskaps- og informasjonsformidling.*

Økt press på høgskolebibliotekets samlinger og ansatte fra andre enn egne studenter ble påpekt. Den økte tilgjengeliggjøringen som Drammensbibliotekets lokaler og samlinger førte til var dermed ikke bare positiv. De økte utlånene av faglitteratur gjorde bøker og annet materiale som studentene etterspurte mindre tilgjengelig for studenter og ansatte ved utdanningsinstitusjonene på Papirbredden.

HiBus bibliotek var og er riktig dimensjonert til å yte gode tjenester til sine primærbrukergrupper (se kapittel 4.1), men ikke dimensjonert for å yte veiledning og tjenester til publikum fra byen i tillegg.

Folkebiblioteket, som er ansvarlig for tilbudet til studenter fra andre utdanningsinstitusjoner, har ikke hatt ressurser til å supplere med faglitteratur til denne gruppen. Folkebibliotekets ansatte har heller ikke hatt den nødvendige kompetansen til å ta seg av de mange studentene fra andre institusjoner.

Bekymringsmeldingen pekte på utfordringer i samarbeidsmodellen: «Den nasjonale suksessen, og intensjonen om det sømløse sambiblioteket i Drammen står i fare for å ødelegges dersom kommunen, i stedet for å opprettholde og fortsette sin satsing på et bibliotek med medietilbud og tjenester innen fag- og utdanning, bygger ned samlinger, personale og kompetanse».

Bekymringsmeldingen ble fulgt opp av kommunen ved at det ble bevilget et engangsbeløp på en million i 2012 til kjøp av faglitteratur til folkebiblioteket. Dette vil imidlertid bare avhjelpe situasjonen på kort sikt. Det å bygge opp en god fagsamling tar mange år og betinger en økning av driftsrammen. Utvikling av en god fagsamling krever årlig vedlikehold og nyinnkjøp. Beløpet bidro heller ikke til kompetanseheving av folkebibliotekets ansatte med tanke på tjenesteyting overfor folk i et høyere utdanningsløp, fra andre aktører enn dem høgskolebiblioteket hadde som sin primærmålgruppe. Eksempler på «eksterne» kan være studenter fra Folkeuniversitetet og NKI, og fra studenter i UH-sektoren for øvrig.

Den sistnevnte brukergruppen (UH) har gjerne studiestedsbibliotek med gode bibliotek tjenester ved sine respektive høgskoler/universitet, men bor i Drammen. Høgskolens bibliotekarer hadde ikke kapasitet til å innlemme disse i sin primærbrukergruppe. Flere fra brukergruppen «eksterne studenter» forventet som folkebibliotekbrukere at de hadde krav på alle tjenester i Drammensbiblioteket som de så som relevante for seg. Dermed økte presset på høgskolebibliotekets fire ansatte.

Høgskolebibliotekets ansatte tilbød folkebibliotekets 25 ansatte kurs i bruk av HiBus informasjonsdatabaser og deltakelse i undervisningstilbudet i litteratursøking og kildekritikk for studentene ved høgskolen. Dette var ment som et ledd i prosessen med å øke de folkebibliotekansattes kompetanse til å hjelpe eksterne studenter i Drammensbiblioteket. Det var imidlertid lav deltakelse fra de folkebibliotekansatte på disse forelesningene.

I perioden 2007-2013 delte bibliotekene skranke (tre skranke «på rad» i «fagavdelingen»). Det var her sambiblioteket manifesterte seg tydeligst, og der sømløshetsprinsippet ble utfordret hardest. Alle typer henvendelser av faglig art havnet tilfeldig hos den personen låneren henvendte seg til. Ansatte i folkebiblioteket fikk henvendelser fra studenter med problemer med artikkelsøk, mens høgskolebibliotekarene balet med spørsmål innen lokalhistorie, og med klasser fra videregående skoler som trengte hjelp til emnesøk til særetnet sitt.

Det var ikke klima internt for å merke skrankene med navn og logo, slik at publikum kunne styres mot folke- eller fagbiblioteket..

1.1.2 Agderforsknings evalueringsrapport

Drammensbiblioteket fikk i 2011, etter søknad, utviklingsmidler fra Nasjonalbiblioteket (NB) til et eksternt evalueringsprosjekt. Agderforskning ble valgt til å foreta evalueringen, etter en anbudsprosess der følgende opplysninger var gitt:

«Mål: Evaluering av Drammensbiblioteksamarbeidet vil bidra til at biblioteket kan justere retning, kommer videre og til at det kan forbedre sine tjenester til alle kundekategorier både når det gjelder kunnskap og kultur. Ved å spre kunnskap om erfaringene fra Drammen gjennom en profesjonell evaluering, vil bibliotek-Norge og andre kunne dra nytte av sambibliotekets erfaringer (...).

Det er første gang i Norge at tre bibliotek med forskjellige målgrupper, med ulike eiere og hvert sitt forvaltningsnivå, har gått sammen om å danne ett felles bibliotektilbud. Idéen bak Drammensbiblioteket er at publikum skal få sine bibliotekbehov ivaretatt i ett bibliotek, både som barn, voksen, skoleelev, student, slektsgransker, forsker osv., og vil i praksis realisere visjonen om «Det sømløse bibliotek» (St.meld. 22 1999-2000) der brukeren skal slippe å tenke på hva slags bibliotek hun henvender seg til.»

Nettopp den siste setningen målbærer den ideelle situasjonen, men i virkeligheten var aldri rammene slik at sømløsheten var realiserbar. Internt i de tre bibliotekene var det også forskjellig forståelse av begrepet sømløshet. I hvilken grad skulle man tillate spesialiserte tjenester uten at det gikk ut over sømløsheten, og betydde sømløshet at alle ansatte skulle kunne alt i alle skranker?

Begrepene «likeverdige tjenester» og «sømløshet» var tema ved flere felles personalsamlinger i perioden 2007-13.

I søknaden til Nasjonalbiblioteket skrev bibliotekene : «Etter snart fire års drift ser vi et stort behov for å evaluere dette unike, nasjonale utviklingsprosjektet. Drammensbiblioteket har resultert i flere gode synergier for de tre samarbeidspartnere, og for kunder i alle kategorier. Samarbeidet har også vist seg å by på store utfordringer, bl.a. i skjæringspunktet mellom kultur og utdanning, og når det gjelder organisering, drift, systemer, kompetanseutvikling osv.»

Forut for etablering av Drammensbiblioteket støttet ABM-utvikling prosjektet «Sambiblioteket i Drammen», som gikk fra 2005-2007. ABM-utvikling ønsket at prosjektet spesielt skulle utrede sambibliotekets rolle som formidler og læringsarena, kvalitet på tjenestene, utvikling av nettbaserte tjenester og samarbeid og organisasjonsutvikling. I forordet i sluttrapporten sto det: «*Drammensbiblioteket har blitt godt mottatt hos publikum. Organisasjonen vil være under utvikling også etter at prosjektperioden er over (...)*».

Agderforskning skriver i rapportens forord: «I konkurransegrunnlaget ble det ønsket at vi skulle se på samarbeidsformen gjennom et eierperspektiv med fokus på regional utvikling, og et driftsperspektiv, der selve samarbeidsformen skulle evalueres. I denne rapporten har vi i tillegg valgt å inkludere et tredje perspektiv; ansattperspektivet. (...) Fra eiernes og publikums synspunkt er Drammensbiblioteket helt klart en suksess. Eierne mener også at modellen for sambiblioteket fungerer bra. De største utfordringene til Drammensbiblioteket er derfor av intern karakter.»

«Eierne ser Drammensbiblioteket til en viss grad utenfra, og måler suksess på opplevelsen biblioteket gir brukerne og følelsen av at Drammen som region øker sin attraktivitet.» (Agderforskning rapport s.21). «Utviklingen av Drammensbiblioteket har vært en del av det aktive arbeidet som Drammen har gjort for å gjøre seg mer attraktiv, og Drammensbibliotekets rolle blir av mange sett som viktig i region-, by-, og bydelsutvikling.» (s.26).

I Agderforskning spørreundersøkelse blant de ansatte ble alle bedt om å ta stilling til en del påstander. En av dem var at «De tre bibliotekene skal separeres fullstendig igjen.» (s.45). Halvparten, 51%, er uenig og svært uenig i dette.

Imidlertid svarer 18 % verken eller, og 31% sa seg *enig* i påstanden. Folkebibliotekets ansatte fordeler seg relativt likt langs skalaen som er oppgitt for totalen, med en noe større andel som er enig. (36 prosent lagt sammen for enig og svært enig).

Blant høgskolebibliotekets ansatte er ingen uenige i påstanden. Her ønsket altså alle ansatte i biblioteket at bibliotekene skulle separeres igjen (*enig* i påstanden eller *svært enig* i påstanden).

Blant de ansatte i fylkesbiblioteket var det ingen som ville separere bibliotekene igjen. At ingen i fylkesbiblioteket var enige i total separasjon kan ha sammenheng med deres rolle som utviklingsaktør, og at de dermed i liten grad er berørt av den daglige driften med de utfordringene dette har medført. At de andre i større grad var enige i påstanden kan sees i sammenheng med den daglige opplevelsen de ansatte i folke- og høgskolebiblioteket har i møtet med hverandre, med brukere og de to biblioteksystemene.

Grunnlaget for holdningene blant ansatte i høgskolebiblioteket kan også bero på mandatet til UH-bibliotekene, som skiller seg fra folkebibliotekenes. Høgskolebibliotekenes misjon er mer instrumentell, og primært rettet mot formidling av fag- og forskningsinformasjon til moderinstitusjonens studenter og ansatte. På sitt nettsted «Bibliotek i praksis» beskriver professor Tord Høivik dette : «De (UH-bibliotekene) må alliere seg med utdanningsinstitusjonene og tale deres språk. De tilhører utdannings-Norge. Dermed blir resten av bibliotek-Norge mindre relevant. De vertikale båndene til moderinstitusjonene (og deres nettverk) blir viktigere enn de horisontale båndene til andre bibliotek og bibliotekorganisasjoner. Studiebibliotekene er slett ikke politisk passive - for miljøet har mange drevne fagpolitikere. Men de opererer i stadig høyere grad på andre politiske arenaer.»

Rapporten fra Agderforskning viser også til kulturforskjeller og utfordringer i sambiblioteket:

- Folkebibliotek kontra fagbibliotek
- Bibsys – BiblioFil (to biblioteksystem)
- Folkebibliotekansatte er engstelige for å jobbe i «3.etasje»
- For lite tid til kompetanseheving i folkebiblioteket
- Organisasjons- og ledelsesutfordringer

Et element ved Drammensbibliotekssamarbeidet var all *tiden* som gikk med til samarbeidet, både i dobbeltarbeid i skrankene grunnet de to systemene og selvsagt møtetid.

Noen anbefalinger fra Agderforskning:

- Tilsetting av folkebiblioteksjef (*kommentar: stillingen besatt våren 2012*)
- Øke folkebibliotekets innkjøp av faglitteratur (*kommentar: ekstrabevilgning en million i 2012*)
- Folkebiblioteket må ta sitt ansvar for eksterne studenter på alvor (*kommentar: jobber med saken*)
- Endre lokalene i forhold til bibliotekenes behov. I tillegg til at studenter fra andre steder skaper mer arbeid for høgskolebibliotekets ansatte, fører egne studenter behov til vansker knyttet til lokalene og åpningstider. Dette gjelder både søndagsåpent folkebibliotek, dager der de fleste høgskolebibliotek holder stengt, og langåpent høgskolebibliotek i eksamensperioder. Vi foreslår derfor at Drammensbiblioteket vurderer endring av lokalene, slik at det blir mulig å stenge av deler av biblioteket og dermed også deler av samlingen, og hvilke konsekvenser dette vil ha for

arbeidsmengde og bemanning. (kommentar: ominnredningsprosjekt utført sommer 2013)

- Felles biblioteksystem (kommentar: ikke aktuelt i overskuelig framtid, Bibsys og BiblioFil er foreløpig ikke kompatible)
- Kompetanseøkning, børst støv av planen for kompetansetiltak
- Se på organisasjons- og ledelsesstrukturer (kommentar: ny rammeavtale utarbeidet og vedtatt, gjeldende fra 1. januar 2014, se vedlegg)
- Kulturprosjekt (kommentar: gjennomført i 2012, se 1.1.3)

1.1.3 Kulturutvikling

Som en direkte oppfølging av en av tilrådingene i rapporten fra Agderforskning ble det i 2012 opprettet et kulturutviklingsprosjekt. Målet med prosjektet var å se om det fortsatt var liv laga for Drammensbiblioteket. Prosjektet fikk støtte av regionrådet i Buskerud.

Det ble hyret inn en organisasjonspsykolog som fulgte prosjektet i prosjektperioden. Den erfarne organisasjonspsykologen uttalte ganske tidlig i prosjektet at dette var et av de mest kompliserte tilfellene han hadde jobbet med. De ansatte i de tre bibliotekene hadde til sammen seks samlinger. Den største samlingen var en todagers samling i Strømstad hvor så godt som alle deltok.

De ansatte i bibliotekssamarbeidet ble utsatt for krevende øvelser hvor de måtte bidra med sine erfaringer og sin ærlighet. Øvelsene gikk ut på å sette ord på hva som var negativt og positivt ved samarbeidet og hvordan man skulle stake ut kursen for et videre samarbeid. Øvelsene gikk mye på kommunikasjon, hvor personalet måtte øve seg på det å lytte til hverandre og på å gi hverandre konstruktive tilbakemeldinger. De måtte øve seg på å ta i mot tilbakemeldinger, og på hvordan man svarer på tilbakemeldinger.

Bibliotekledelsen fikk etter hvert forståelsen av at formen på samarbeidet, som var valgt i prosjektperioden, og som ikke var blitt endret i driftsfasen, var for komplisert og tungvint for alle parter. Man begynte derfor å se på en revidering av rammeavtalen. Under arbeidet med revidering av rammeavtalen ble det tydelig at hele avtalen måtte reforhandles. Bibliotekledelsen ønsket seg en samarbeidsavtale som forenklet samarbeidet og som ga de enkelte partnere ro til eget arbeid, slik at samarbeid kunne oppstå der det falt seg naturlig.

1.1.4 Synergier/prosjekter

Drammensbibliotekssamarbeidet har ført til en rekke samarbeidsprosjekter etter samlokaliseringen i 2006, spesielt mellom folke- og fylkesbiblioteket. HiBu og folkebiblioteket har samarbeidet om daglig drift av publikumsarealene i «fagavdelingen». Sommeren 2013 ble imidlertid samlingene skilt, og høgskolebiblioteket og folkebiblioteket har nå hver sine samlinger og hver sine skranker i sine dedikerte lokaler.

Synergier og fordeler ved samlokaliseringen i 2007 for bibliotekene:

- Nye flotte lokaler
- Sikrer byens befolkning tilgang til større og bredere samlinger
- Tilgang til mer differensiert og spisset kompetanse enn det som er i egen organisasjon

- Det gjensidige samarbeidet innebærer en større fleksibilitet, da vi har tilgang til kompetente folk på huset
- Tilgang på møterom, undervisningsrom og fasiliteter
- Fylkesbiblioteket får viktige tilbakemeldinger på faglig relevans på sitt arbeide
- Samarbeidet med fylkesbiblioteket gir folkebiblioteket muligheter til å delta på større utviklingsprosjekter. Det å være pilotarena gir folkebiblioteket unike muligheter til å være «først ute» med nye løsninger.
- HiBus studenter og ansatte har tilgang til et stort folkebiblioteks arealer og samlinger

1.2 Faglige og administrative hovedproblemstillinger 2007-2013

Samlokaliseringen var en publikumssuksess i den forstand at folk strømmet til. Eierne uttrykte klart at biblioteksamarbeidet var en suksess (Agders evalueringsrapports.21), mens de bibliotekansatte hadde mer enn nok med å holde tritt med den økte trafikken og konsekvensene av at man ikke hadde samkjørte systemer. De var ikke forberedt på hvordan det sømløse tilbudet skulle påvirke og endre arbeidsdagene. Det var ikke handlingsrom for) for utvikling av de to bibliotekenes egenart for de to partene som skulle drifte sambiblioteket (folkebiblioteket og HiBu-biblioteket).

Konsekvensen har vært et slitent personale og lite vedlikehold og oppfølging av igangsatte aktiviteter og investeringer (Se også kapittel 1.1.2 Agderforsknings evalueringsrapport).

Lokalene bar, fram til sommeren 2013, preg av at man har søkt å gjøre biblioteket så åpent og tilgjengelig som mulig, uten å ta hensyn til konkurrerende målgrupper og deres aktiviteter. Åpenheten har også hindret mulighet for differensierte åpningstider.

Partene har slitt med følgende hovedutfordringer i samarbeidsstrukturen:

- Navneforvirring: At «Drammensbiblioteket» ble valgt som navn på samarbeidet har skapt vanskeligheter. Drammensbiblioteket blir assosiert med folkebiblioteket (Drammen bibliotek). Media, brukere og eksterne aktører skjønner ikke at Drammensbiblioteket består av tre bibliotek. Folkebiblioteket har profilert seg som Drammensbiblioteket, og har brukt logoen og merkevaren aktivt i sin markedsføring. Det har vært motstridende oppfatninger internt om hvordan merkevaren skal benyttes.

Biblioteklederne mener at bibliotekenes forskjellige eiere, primærbrukere, oppgaver og mål gjør det nødvendig for de forskjellige partene å ha egne digitale tjenester og profilering.

- At bibliotekene har måttet bruke **to parallelle biblioteksystemer, Biblioofil og Bibsys**, gir flere ulemper :
  - Arbeidskrevende i veiledningssituasjon; to ulike systemer er krevende å forholde seg til, og dette påvirker servicegraden til brukerne på en negativ måte.

- Forvirrende for publikum; med felles oppstilt mediesamling og felles utlånsautomater virket det sømløst i det publikum lånte, men i det øyeblikket hun ville fornye lånene sine måtte hun vite å forholde seg til to separate «mapper» og forskjellige pålogginger og passord. Mange lånere har heller ikke vært fullt klar over at bøkene faktisk lånes ut fra to biblioteks samlinger.
  - Frustrerende for publikum, og for ansatte er det tungt å forklare et system som ikke helt lar seg forklare. Lånerne ønsket å låne ei bok i Drammensbiblioteket. Selv om alt tilsynelatende skulle virke som ett ble de allikevel konfrontert med forskjellige systemer og regler for de forskjellige bibliotekene.
  - Ressurstappende; Alle prosesser tar lengre tid. Ansatte bruker unødvendig lang tid på å betjene brukere, og må jobbe med system som de ikke kan godt nok.
  - Store muligheter for å glemme en av alle de doble prosessene man måtte huske på – søke opp ei bok i to datasystemer, fornye i to datasystemer, sjekke utsendte purringer i to datasystemer osv.
- Uklar beslutningsstruktur fører til usikkerhet, ineffektivitet og til dels ansvarsfraskrivelse.
  - Frustrasjon over lite fungerende samarbeid påvirker arbeidsmiljøet negativt.
  - De tekniske løsningene som er valgt (for eksempel inn- og utlånsautomater) har ikke fått nødvendig faglig oppfølging. Inngåtte avtaler som skal ivareta service og vedlikehold er antagelig ikke gode nok, og heller ikke godt nok fulgt opp av kvalifisert personale.
  - Vanskelig å utvikle folkebibliotekets og høgskolebibliotekets særpreg i felles lokaler.

Fylkesbiblioteket er utviklingsaktør i regionen, og peker i tillegg på følgende hovedutfordringer samarbeidsstrukturen:

- Binding av ressurser i ordinær drift framfor utviklingsarbeid
- Andel ressurser som tilflyter Drammen i forhold til de 20 andre kommunene i fylket
- Fare for fokusforskyvning (f.eks. vekk fra små bibliotek i utkantstrøk)
- Relativt høye utgifter til leie osv.
- Begrensede muligheter/adgang til kurs-/møtelokaler osv. (på grunn av intern prioritering på Papirbredden)

- Muligheten til egen profilering er begrenset
- Intern legitimering av fylkesbibliotekets rolle som utviklingsaktør

Som en konsekvens av erfaringene fram til nå, ønsket HiBu bedre muligheter for å utvikle tjenester for sine primærbrukere, og den nye folkebiblioteksjefen (ansatt 2012) var tydelig på at møbleringen av de felles arealene var til hinder for at folkebiblioteket fikk utviklet seg slik de ville.

Sommer 2013 flyttet Drammen bibliotek og høgskolebiblioteket i Drammen fra hverandre igjen. Begge bibliotek har nå områder som de bibliotekansatte føler eierskap til. Dedikerte arealer der tjenestene kan spisses mot brukergrupper er en stor fordel (se kapittel 7).

Omrokeringen bidrar til at både Drammen bibliotek, HiBu-biblioteket og også fylkesbiblioteket lettere kan nå sine mål og gi bedre tjenester til sine primærbrukere.

2 Faktagrunnlag

2.1 Føringer i lovverk og statlige dokumenter mv.

Partenes ansvar i Drammensbiblioteket gjenspeiler gjeldende lover, forskrifter og øvrige bestemmelse som forplikter partene.

Revidert Lov om folkebibliotek, <http://www.regjeringen.no/nb/dep/kud/dok/regpubl/prop/2012-2013/prop-135-l-20122013.html?id=724286> trer i kraft fra 1.1.2014 og gjelder for Drammen kommunes bibliotek og Buskerud fylkesbibliotek.

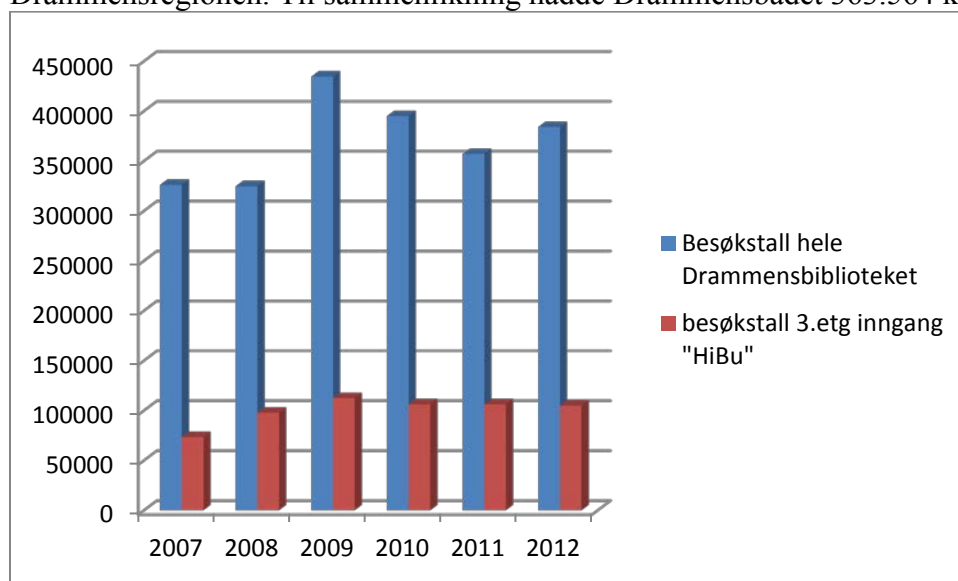
NOKUTs (Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen) forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning gir føringer for UH-bibliotekene. § 2-2 b): «Institusjonens organisering og infrastruktur skal være tilpasset virksomheten (...). Institusjonen skal ha tilfredsstillende ressurser og fasiliteter i form av lokaler, utstyr og bibliotek som er tilpasset primærvirksomheten og som utgjør et forsvarlig lærings- og arbeidsmiljø for studenter og ansatte».

2.2 Tall og fakta, statistikk 2006-2012

Sambiblioteket på Papirbredden åpnet i februar 2007. I statistikken vi presenterer har vi tatt med en del data fra 2006 for å få illustrere effekten av etableringen. Folke-, fag- og fylkesbibliotek leverer hvert år statistikk til Nasjonalbiblioteket (NB). Statistikken er hentet fra NB og fra Kostra.

Besøkstall

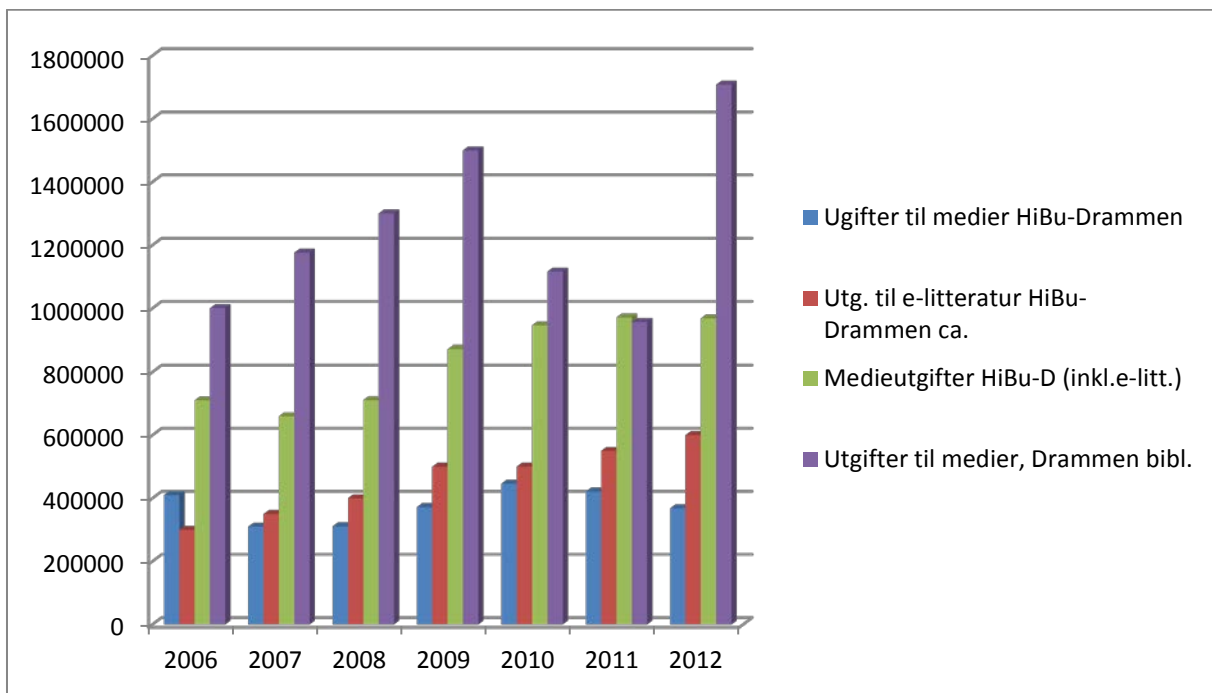
Besøkstallene er fra de første driftsårene, 2007 – 2012. I 2007 var samlet besøkstall for hele biblioteket (tre inngangsdører) 326.156. Dette økte til 434.591 besøkende i 2009, og i 2012 viste telleapparatene 384.119 besøk i sambiblioteket. Besøkstall via 3.etg, «HiBu-inngangen» har ligget ganske stabilt på rundt 100.00 siden 2008. Drammensbiblioteket samlet har rundt 400.000 besøkende pr år, og er dermed den mest besøkte offentlige (og gratis) kulturarenaen i Drammensregionen. Til sammenlikning hadde Drammensbadet 363.564 kunder i 2012.

Medieutgifter (papirbaserte og elektroniske)

Drammen biblioteks mediebudsjett fikk en økning fra ca. en mill. i 2006 til 1,5 mill. i 2009. Fra 2010-2011 gikk budsjettene ned, mens det i 2012 ble satt inn en engangsbevilgning på en million for å styrke boksamlingene, etter at presset fra byens befolkning på HiBus samlinger var blitt bekymringsfullt stort. HiBus mediebudsjett (papir- og e-ressurser) har i perioden ligget forholdsvis stabilt rundt en mill., og har økt i takt med prisstigningen og økt studenttall i Drammen.

Fylkesbibliotekets mediebudsjett lå stabilt på nivå tilsvarende 400.000 inntil 2011, da en generell innsparing i fylkeskommunen reduserte budsjettet med 100.000. (25%). De fleste år har fylkesbiblioteket supplert medieinnkjøpene til Drammen bibliotek betydelig ved årsavslutning, fra 60 - 90.000 kr.

Folkebibliotekets tall er inkl. Fylkesbibliotekets andel av total mediebestand 23%, Fylkesbibliotekets andel tilvekst er 25%.

HiBu-biblioteket , statistikk e-ressurser 2012:

- E-bøker, antall: 75.742
- E-tidsskrifter i abonnement: 11.381
- Søk i egen bibliotekatalog (BIBSYS): 135.288
- Søk i referansedatabaser: 29.682
- Søk i fulltekstdatabaser: 240.643
- Nedlastede fulltekstdokumenter: 163.223
- Antall besøk på HiBu-bibliotekets hjemmesider: 116.899

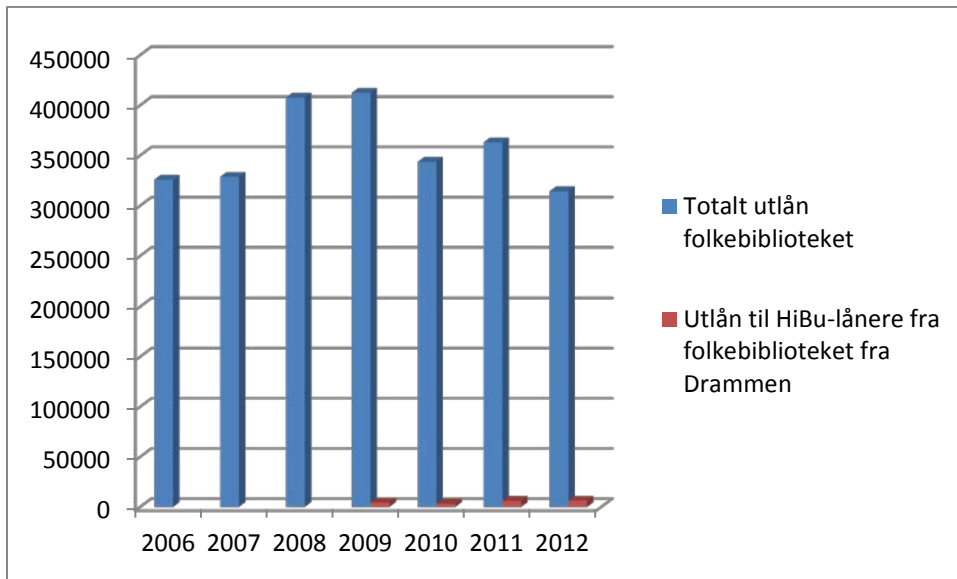
Medieutgifter pr innbygger i de største kommunene i Norge

Oversikten over medieutgifter pr innbygger i kommuner over 50.000 innbyggere (A.3 Expenditure on media per capita (2011)) viser at Drammen bibliotek kommer nest dårligst ut av de største kommunene i landet. Drammen kommune ligger på en 17. plass, nest sist i «low score» gruppen. Drammen bruker kr 15,04 pr innbygger mens de tre kommunene Bærum, Kristiansand og Asker, som bruker mest til bøker, tidsskrifter osv. bruker over dobbelt så mye som Drammen pr innbygger:

Kommune	Bibliotek	Innbyggere	Accounting, purchase of books, newspapers, magazines	Accounting, purchasing other media	Sum medier	Expenditure on media Per capita
Høy score 25%						
Bærum	Bærum bibliotek	112789	3809000	0	3809000	33,77
Kristiansand	Kristiansand folkebibliotek	82394	2228164	387033	2615197	31,74
Asker	Asker bibliotek	55284	1717770	0	1717770	31,07
Medium score 50%						
Stavanger	Stavanger bibliotek	126021	2700000	820000	3520000	27,93
Tønsberg og Nøtterøy	Tønsberg og Nøtterøy bibliotek	60655	887310	646217	1533527	25,28
Sarpsborg	Sarpsborg bibliotek	52805	1126000	190000	1316000	24,92
Skien	Skien bibliotek	52077	1150000	118000	1268000	24,35
Sandnes	Sandnes bibliotek	66245	1583476	0	1583476	23,9
Tromsø	Tromsø bibliotek og byarkiv	68239	1512000	0	1512000	22,16
Trondheim	Trondheim folkebibliotek	173486	2906796	912025	3818821	22,01
Bergen	Bergen offentlige bibliotek	260392	4973903	707936	5681839	21,82
Low score 25%						
Oslo	Deichmanske bibliotek	599230	8091000	1977400	10068400	16,8
Drammen	Drammen bibliotek	63582	956503	0	956503	15,04
Fredrikstad	Fredrikstad bibliotek	74579	872914	104717	977631	13,11
Høy			33,77			
Gjennomsnitt			23,85			
Lav			13,11			

Utlån Drammen bibliotek*

Folkebiblioteket har et registrert utlån på vel 300.000 pr. år. Diagrammet under viser at utlånet steg til over 400.000 i de to årene etter flyttingen til Papirbredden, mens det har gått kraftig ned i årene etterpå. Dette har sannsynligvis sammenheng med mediebudsjettet som ble redusert i de samme årene. Den nasjonale statistikken viser slik sammenheng mellom mediebudsjett og utlån. Effekten av ekstrabevilgningen (en mill) folkebiblioteket fikk til faglitteratur i 2012, vil eventuelt vise seg på utlånstallene i 2013. Drammen bibliotek har fra 2009 registrert utlånet til HiBu-studenter på Papirbredden, dette vises i de røde søylene under. Utlånet til HiBu-studenter fra folkebiblioteket utgjorde 6.190 i 2012. Totalt utlån i folkebiblioteket var 314.179 samme år.

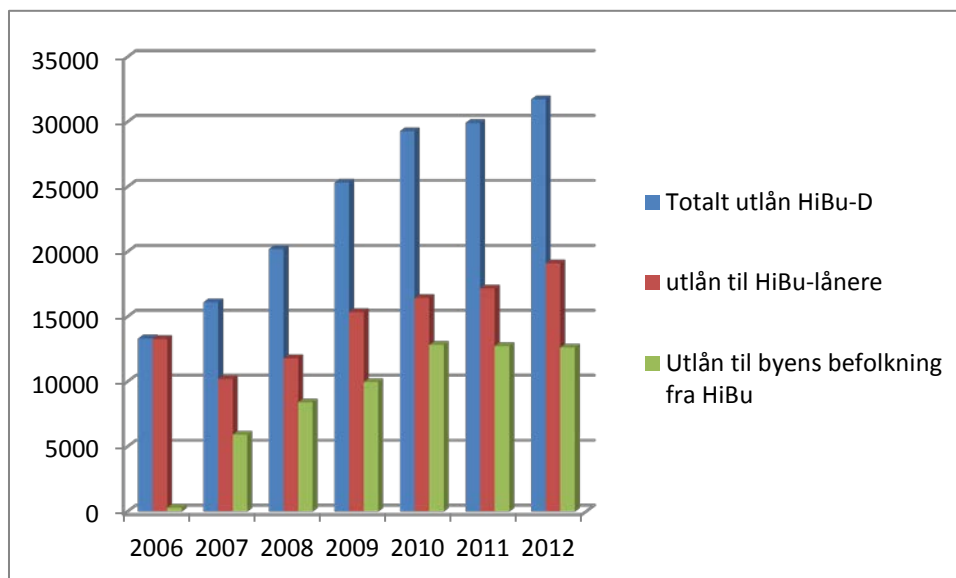
*Andel totalt utlån Fylkesbiblioteket = 17%

Utlån av forskjellige medier viser én side av bibliotekenes virksomhet. Systematiske "trafikktegninger" (systematisk registrering av aktiviteten i biblioteket) har blant annet påvist at halvparten av bibliotekbruken eller publikums tid går med til annet enn å låne bøker, i Drammen slik som i andre større bibliotek (ABM-skrift # 46). Observasjonene i Drammensbiblioteket viser at rommet preges av:

- Omfattende databruk, ofte med egne maskiner
- Mye virksomhet i grupper, spesielt blant barn og studenter
- Mye ren sosial aktivitet

Utlån HiBu-Drammen

Siden åpningen i 2007 har utlånet fra høgskolens mediesamlinger til allment publikum økt kraftig. Før flytting til Papirbredden, i 2006, hadde høgskolens bibliotek et årlig utlånstall til eksterne på 300, de tre siste årene (2010-2012) har HiBu-bibliotekets utlån til byens befolkning stabilisert seg oppunder 13.000 lån. Rundt 40% av HiBus utlån på ca 30.000 har dermed i de siste årene vært til andre enn HiBus primærbrukere, som er ansatte og studenter på Papirbredden.

2.3 Føringer i overordnede styringsdokumenter, planer og strategier

Høgskolen i Buskeruds visjon var «Vi gir talentene en fremtid! Verdigrunnlaget var «Tverrfaglighet, effektivitet og nærhet». Høgskolen i Buskeruds hovedmål var å bli universitet sammen med andre (ref. Strategiplan 2010-15). Fra 1.1.14 fusjonerte høgskolene i Buskerud og Vestfold. Den nye høgskolen, «Høgskolen i Buskerud og Vestfold, HBV», er dermed en av de største høgskolene i Norge.

HBV har som ambisjon å utvikle seg til et profesjons- og arbeidslivsrettet universitet med virksomhet på internasjonalt nivå innen sine kjerneområder. Se: <http://www.hbv.no/om-hbv/dette-er-hbv-article27652-6680.html>

Høgskolebibliotekets primæroppgave er å yte informasjonstjenester og tilby infrastruktur av høy kvalitet som understøtter undervisnings-, forsknings- og formidlingsaktiviteten. HiBus bibliotekstrategi framgikk bl.a. i høgskolens FoU-strategi 2010-13: «*Forskningsbibliotek: Høgskolen vil utvikle bibliotekstjenester på universitetsnivå som en del av vår satsning på forskning, master- og doktorgradsutdanninger.*» <http://www.hibu.no/sfiles/7/67/35/15/23/1/file/fou-strategi-for-hogskolen-i-buskerud-2011-2015.pdf>.

Buskerud fylkeskommune. Fylkesbiblioteket har eget kapittel i fylkeskommunens sentrale strategi. Da Fylkesutvalget i desember 2004 vedtok flytting av fylkesbiblioteket til et sambibliotek på Papirbredden, ble det blant annet argumentert med at flyttingen ville bidra til samarbeid på tvers av forvaltningsnivåer og kommune- og fylkesgrenser, og forening av ressurser og kompetanse. Dette ville skape et grenseløst bibliotektilbud, unikt i nasjonal sammenheng. Sambiblioteket kunne tjene som inspirasjon og eksempel for andre. Fylkeskommunen ønsket å realisere intensjonen om det sømløse biblioteket og utvikle sambibliotekprosjektet videre (her ble det også vist til nasjonal støtte). Politikerne i fylkeskommunen sa samtidig at: «For fylkesbiblioteket er det viktig at det fortsatt skal være et fylkesbibliotek, med klare utviklingsoppgaver overfor de kommunale bibliotekene i fylket og

i BTV-regionen, samtidig som det påtar seg fellesoppgaver i sambiblioteket.» (Møte i FU 15.12.2004, sak nr. 089/04)

I Buskerud fylkeskommunes Handlingsprogram for 2013-2016 konstateres det at «Buskerud fylkesbibliotek er organisert som en del av utviklingsområdet og inngår også i Drammensbiblioteket». Flere av målsettingene i handlingsprogrammet angår fylkesbiblioteket. Ett av seks hovedmål under Utviklingsavdelingen er særskilt rettet mot bibliotek, og lyder: «Buskerud fylkesbibliotek skal medvirke til en planmessig styrking av bibliotekene som lokale møteplasser». Angitte delmål gjelder fylket generelt, ingen er viet Drammen spesielt.

Drammen kommunes visjon mål og strategier framgår på kommunens hjemmesider:

<http://www.drammen.kommune.no/no/Budsjettportal-Drammen-kommune/Bystrategi-for-Drammen-2013---2036/Mal-og-strategier/Kultur/>

Drammen kommunes visjon er: «Drammen 2036 - større, smartere og sunnere. Byvekst med kvalitet.»

Hovedmål:

Befolkningen skal stimuleres til flere og bedre opplevelser og økt aktivitet i byens kulturliv.

Drammensbiblioteket er ikke spesifikt omtalt i gjeldende planer for Drammen kommune, slik det var omtalt i perioden før og etter prosjektet.

2.4 Om Buskerud fylkesbibliotek

Organisasjonskart:

Buskerud fylkesbibliotek er en virksomhet i Buskerud fylkeskommune, underlagt utviklingsjefen. Hovedutvalget for regionalutvikling og kultur utgjør i prinsippet fylkesbibliotekets styre. Fylkesbiblioteket ledes av fylkesbiblioteksjefen. Virksomheten, inkludert en bokbuss, har sin base ved Drammensbiblioteket, og har helt fra opprettelsen vært samlokalisert med Drammen bibliotek.

Fylkesbiblioteket er et kompetanse- og utviklingscenter for bibliotekene i Buskerud. Fylkesbibliotekets målsetting er å utvikle folke- og skolebibliotekene i fylket til relevante samfunnsaktører og arenaer for kultur, leselyst, kunnskap og læring. Fylkesbiblioteket skal i likhet med øvrige virksomheter i fylkeskommunen følge visjonen «Buskerud fylkeskommune skaper resultater gjennom samhandling», med politisk vedtatte verdier og de mål og rammer som til enhver tid er fastsatt i Buskerud fylkeskommunes Handlingsprogram.

Til sammen 12 personer (drøyt 11 årsverk) er ansatt per juni 2013 - herav en vakant stilling . Bokbussen driftes av tre personer (2, 8 årsverk) og kjører for tiden i ni av fylkets 21 kommuner. Det foreligger politiske vedtak som tilsier at bokbussdriften skal opphøre innen sommeren 2014.

Samarbeidet med Drammen bibliotek har tidligere vært regulert av en samarbeidsavtale som var politisk vedtatt av moderinstitusjonene. Samarbeidet omfattet bibliotekenes samlinger, lokaler, biblioteksystem og kjøp/salg og bytte av tjenester. Ny, tilsvarende samarbeidsavtale er ikke vedtatt etter sammenflytting i Drammensbiblioteket. Dette samarbeidet har hittil blitt regulert av en rammeavtale mellom bibliotekene.

2.5 Om Drammen bibliotek

Organisasjonskart:

Drammen bibliotek er en avdeling i virksomhet Kultur. Biblioteksjefen rapporterer til kultursjefen. Drammen bibliotek er per dato organisert i tre seksjoner med tre seksjonsledere som har delegert fag-, personal- og økonomiansvar.

31 ansatte fordelt på 28 årsverk bemanner biblioteket i på Papirbredden og filialen på Fjell.

2.6 Om Høgskolen i Buskeruds bibliotek

Organisasjonskart HIBU-biblioteket (2013)

HiBus bibliotek var organisert i høgskoledirektørens stab og bestod av tre bibliotek, ett ved hvert studiested. Den samlede bibliotekvirksomheten ledes og koordineres av en biblioteksjef som rapporterer til høgskoledirektør. HiBus bibliotek hadde til sammen 13 ansatte, hvorav fem bibliotekarer ved studiested Drammen.

Fra 1.1.2014 fusjonerte høgskolene i Buskerud og Vestfold til «Høgskolen i Buskerud og Vestfold (HBV)». Biblioteket har dermed fire studiestedsbibliotek, det største på Bakkenteigen i Vestfold med 10 bibliotekansatte. Til sammen er det 24 fast ansatte i HBV-biblioteket, i tillegg kommer 20-25 kveldsvakter, ekstrahjelp og vikarer.

- **Delegering.** Ansvar for daglig drift, økonomi- og personaloppfølging er delegert fra biblioteksjef til biblioteklederne ved studiestedene.
- **Budsjett.** Midler til biblioteket fordeles sentralt. Dette bidrar til at høgskolen kan se helhet og kan bygge opp likeverdige bibliotek tjenester ved studiestedene.
- **Læringsmiljø.** Biblioteket inngår i høgskolens totale læringsmiljø og er et viktig bidrag til å realisere kvalitetsreformens intensjoner.
- **Internt samarbeid.** Bibliotekledere ved studiestedene og biblioteksjef danner bibliotekets ledergruppe. Det dannes prosjekt- og samarbeidsgrupper på tvers av studiestedene. Oppgaver kan utføres fra ett sted, på vegne av alle studiestedsbibliotekene. Ressurspersoner i et bibliotek, på ett område brukes for hele biblioteket.

3 Samfunnsutvikling – trekk som påvirker bibliotekene

Biblioteket er en institusjon som i høy grad gjenspeiler endringer i samfunnet. Slik har det vært siden leirtavler ble samlet i det gamle Babylonia, og slik må bibliotekenes eiere og ansatte forholde seg til nåtiden så vel som til framtiden.

Hvilke følger endringene i samfunnet kan og bør få for bibliotekene er det naturligvis delte meninger om. De største endringene i vår tid er knyttet til globalisering, med framveksten av flerkulturelle samfunn, digital teknologi og kunnskapsøkonomi. Samtidig skal vi være oppmerksomme på at mindre endringer knyttet til nasjonal og regional politikk ofte har vel så sterk innvirkning på de lokale bibliotekene.

Selv om universitets- og høgskolesektorens utdannings- og forskningsbibliotek og kommunenes folkebibliotek for en stor del beveger seg i forskjellige sektorer, og hører under forskjellige departementer, møter de flere av de samme utfordringene i for eksempel å holde tritt med ny teknologi.

Fem globale trender

IFLA (International Federation of Library Associations and Institutions) er den samlende organisasjonen for alle verdens biblioteker. I 2013 presenterte IFLA en trendrapport som ser nærmere på de fem viktigste globale endringene for informasjonsfeltet, og hvilke konsekvenser dette vil ha for våre bibliotek:

- Trend en: Ny teknologi vil både utvide og begrense hvem som har tilgang til informasjon.
- Trend to: Nettbasert undervisning vil demokratisere global læring, og endringer vil oppstå igjennom disruptiv teknologi.
- Trend tre: Grenselinjene for personvern og databeskyttelse vil bli definert på nytt.
- Trend fire: Alltid oppkoblede samfunn vil lytte til og gi innflytelse til nye stemmer og grupper.
- Trend fem: Den globale informasjonsøkonomien vil bli forvandlet av den nye teknologien.

For fullstendig tekst, se <http://trends.ifla.org/> eller <http://norskbibliotekforening.no/2013/10/iflas-trendrapport-pa-norsk/>

I følge IFLA vil disse trendene omskape det verdensomspennende informasjonsmiljøet. At trendene utvikler seg raskt, og dessuten ofte er på kollisjonskurs med hverandre, får ringvirkninger for rollen og tjenestene til bibliotek verden over. Spørsmålet er hvordan bibliotekene velger å manøvrere gjennom de ulike scenarier som trendene åpner for.

Danske visjoner

Danmark har lenge vært et foregangsland og forbilde på bibliotekfeltet, ikke minst for norske bibliotek. Rapporten «Folkebibliotekerne i vidensamfundet», publisert av Styrelsen for Bibliotek og Medier i 2010, har dannet grunnlaget for en gjennomgripende omstilling av dansk bibliotekstrategi. Rapporten tok utgangspunkt i regjeringens nasjonale strategi, som

satte innovasjon i fokus for en ønsket utvikling i retning det vi i Norge kaller «kunnskapssamfunnet». Den identifiserer både de generelle, samfunnsmessige fordringene til biblioteket og brukernes mere konkrete behov ved å liste opp noen anbefalinger til den fremtidige bibliotekutviklingen.

I rapporten heter det blant annet:

«...biblioteket skal give brugerne mulighed for at kunne agere og skabe deres egen identitet med udgangspunkt i globaliseringen, videnssamfundet, aftraditionaliseringen, den kulturelle frisættelse gennem oplevelse, læring og møder på tværs af kulturer, etnicitet og generationer. Dette kræver både ressourcer og en række nye kompetencer. Foranderlighed og aftraditionalisering understreger således, hvor vigtig evnen og kapaciteten til læring og forandring fremover vil være, ligesom det også understreger betydningen af fleksibilitet og mobilitet. På denne baggrund bliver relationelle kompetencer, i forhold til netværkspleje og indgåelse af partnerskaber, også helt centrale.» (s.28)

Norsk bibliotekpolitikk

I Norge er tilsvarende omverdensanalyser og visjoner lansert i utredningen «Bibliotekreform 2014» fra 2005, og den påfølgende Stortingsmelding 23 (2008-2009), og i Proposisjon til Stortinget (endringer i Lov om folkebibliotek) fra april 2013. Også den nylig publiserte Kulturutredningen 2014 påpekte urovekkende funn, ikke minst i folkebibliotekene. Utredningen konkluderer med at det er nødvendig å satse kraftig på bibliotek, særlig lokalt, for å motvirke «forvitring av kulturens grunnfjell».

Endringene som foretas i Bibliotekloven knyttes til flere overordnede utfordringer og (mulige) samfunnsoppdrag. Eksempler her er framveksten av digitale medier og verktøy, kunnskapssamfunnet og det flerkulturelle samfunn. Nye samfunnsformasjoner skaper behov for bygging av generell tillit (sosial kapital) og lokal tilhørighet. Andre faktorer som nevnes er regionale og lokale utfordringer knyttet til stedsutvikling, fraflytting/ tiltrekning av arbeidskraft, bo- og livskvalitet. Ikke minst spiller bibliotekene en viktig rolle når det gjelder å sikre ytringsfrihet, demokratiske rettigheter og reelt folkestyre.

Formålsparagrafen vil nå inneholde formuleringen *Folkebibliotekene skal være en uavhengig møteplass og arena for offentlig samtale og debatt*. For øvrig stadfestes fylkeskommunens regionale ansvar for utvikling og samordning.

Nasjonalbiblioteket er det nasjonale organ som i første rekke skal utvikle en nasjonal bibliotekpolitikk og ivareta nasjonale bibliotekfunksjoner, med oppdrag og midler gitt av Kulturdepartementet.

Livslang læring kan stå som nøkkelbegrep både i norsk og internasjonal (jfr IFLA) bibliotekstrategi. På den ene siden peker det mot samfunnets og næringslivets behov for kvalifisert arbeidskraft. På den andre siden peker det mot enkeltmenneskets behov for kompetanse - i arbeid, sivilt og privat.

Enkelte mener at det nå skjer en revolusjon på utdanningsområdet, ved at folk flest får tilgang til akademisk utdanning på nett. Tord Høivik, inntil nylig førsteamanuensis ved Høgskolen i Oslo og Akershus, påpeker en overgang «fra akademisk til digitalisert masseutdanning», med MOOC (massive open online course) som det mest synlige eksemplet (Bok og bibliotek 1/2013, s.29). Norge henger foreløpig etter på dette området, men bibliotekene har her både en formidabel utfordring og mulighet.

Drammensregionen

Selv om bibliotekverden over har mye til felles, setter naturlig nok lokale forhold et særegent preg på hvert enkelt bibliotek. Tre forhold utmerker seg i Drammensregionen, med innvirkning både på fag- og folkebibliotek:

- Drammen har gjennomgått en radikal omstilling fra industriproduksjon til kunnskapsproduksjon. Dette er bevisst gjenspeilet i navnet Papirbredden, og symboliserer det oppdraget som er gitt kunnskapsparken med Drammensbiblioteket som sentral bærebjelke. Biblioteket skal bidra til en ambisiøs bygging av kompetanse og kunnskapsbasert virksomhet i regionen generelt og Drammen som studentby spesielt. Sentrale stikkord er «læringscenter» og «livslang læring». I tråd med dette fusjonerte Høgskolen i Buskerud med Høgskolen i Vestfold 1.1.14, med en uttrykt ambisjon om å bli godkjent som universitet. Drammen kommune har på sin side satset på skolene gjennom prosjektet «Norges beste skole».
- Drammen utpeker seg som den byen i landet, nest etter hovedstaden, som har størst andel innvandrere. Både statlig, regional og lokal politikk gir dette feltet høy prioritet. Biblioteket er etablert som en sentral arena for inkludering, med potensial for betydelig utvikling.
- Nærheten til Oslo, relativt gunstige priser på bolig, en bevisst satsing og positiv utvikling med gjenklang også ut over landets grenser har blant annet ført til stor tilflytting, anslagsvis 1.000 mennesker årlig.

4 Bibliotekenes roller, tjenester og tilbud

Folkebibliotek/fylkesbibliotek og fag- og forskningsbibliotek har forskjellige roller i samfunnet i dag. Oppgavene til folke- og fylkesbibliotek er hjemlet i Lov om folkebibliotek: «Folkebibliotekene skal ha til oppgave å fremme opplysning, utdanning og annen kulturell virksomhet gjennom informasjonsformidling og ved å stille bøker og annet egnet materiale gratis til disposisjon for alle som bor i landet».

Høgskolebibliotekenes misjon er mer instrumentell og primært rettet mot formidling av fag- og forskningsinformasjon til moderinstitusjonens studenter og ansatte. Det gis også tjenester til næringslivet mot betaling.

Buskerud fylkesbibliotek har alle folkebibliotekene i Buskerud som sin målgruppe.

4.1 Målgrupper

Tabellen (hentet fra sluttrapporten: Sambiblioteket i Drammen 2005 – 2007) viser en oversikt over de tre bibliotekenes primærbrukere (1) og sekundærbrukere (2). Samlokalisering av bibliotekene medfører en glidende overgang mellom primær- og sekundærbrukere.

Brukergrupper	Buskerud fylkesbibliotek	Drammen bibliotek	HiBu, biblioteket
Barn 0-6 år	2	1	
Barn, grunnskolealder	2	1	
Ungdom	2	1	
Voksne; yrkesutøvere, hjemmeværende, fremmedspråklige, foreldre, arbeidsledige, høyt- og lavt utdannede	2	1	
Eldre, pensjonister	2	1	
Industri og næringsliv		2	2
Offentlige etater og -institusjoner	2	1	2
Folke- og skolebibliotek og skoler i Buskerud	1		
Skoler i Drammen		1	
HiBu, BI og HiT-studenter ”i huset” (heltids- og deltidsstudenter)		2	1
HiBu, BI og HiT-ansatte og forskere		2	1
Studerende, universitets- og høgskolestudenter, voksne under utdanning, fjernstudenter	2	1	2

4.2 Tilbud til målgruppene

De tre bibliotekene som utgjør Drammensbiblioteket gir til sammen et bredt spekter av tilbud og tjenester til alle typer brukere, «fra vugge til grav». Bibliotektilbudene beskrives i underkapitlene, under hver av bibliotektypene.

4.2.1 Buskerud fylkesbibliotek - tilbud

Fylkesbiblioteket er (inntil utgangen av 2013) hjemlet i Lov om folkebibliotek. Loven sier at fylkesbiblioteket har ansvar for fjernlån, bibliotekfaglig veiledning og som kurs-/møtearrangør. I juni 2013 vedtok Stortinget en revisjon av Bibliotekloven, som blant annet fjernet kravet om fylkesbibliotek som organisasjonsform, men som opprettholdt fylkeskommunens ansvar for regionale bibliotektenester. Fylkeskommunens bibliotekoppgaver skal knyttes til veiledning og utvikling, samt regionale bibliotekoppgaver (f.eks. lånesamarbeid og bokbuss/bokbåt).

I Buskerud har man de siste årene beveget seg vekk fra den tradisjonelle fylkesbibliotekrollen og over i en rolle som fylkeskommunal utviklings- og kompetanseaktør innen folkebibliotekområdet. Denne utviklingen vil nå bli forsterket, noe som igjen vil få visse følger for samarbeidet i Drammensbiblioteket.

Tjenester og oppgaver

Utviklingen av bibliotekene i Buskerud skjer gjennom arrangementer, konferanser, kurs, møter, verksteder, prosjekter og studieturer. Utviklingen samordnes, målrettes og forankres gjennom planarbeid.

- utvikling av bibliotekenes arbeid for barn og unge, særlig litteraturformidling og stimulering av leselyst
- utvikling av gode samarbeidsløsninger mellom bibliotekene
- tiltak som kan synliggjøre bibliotekene i regionen
- nettbasert formidling, utvikling av digitale tjenester
- produksjon for det regionale litteraturtilbudet innenfor Den kulturelle skolesekken
- utprøving av nye samarbeidsformer
- kunnskapsproduksjon og –spredning
- rådgivning, utredning og evaluering
- kompetanseheving i skolen på formidling, litteratur og skolebibliotek
- eier og driver (fram til juni 2014) en bokbuss som kjøres i 9 av fylkets 21 kommuner
- ordning for utlån av klassesett til skolene i fylket (Buskerud skoleboksentral)
- er en av tre partnere i Drammensbiblioteket

Fylkesbiblioteket driver et 40-talls prosjekter innenfor folke – og skolebibliotekfeltet, med kompetanseheving og formidling som viktige stikkord. Eksempler er på slike prosjekter er Lukter det framtid?, Utlån av e-bøker, Popkult, Buskerudgeriljaen og Bibarena.

4.2.2 Drammen bibliotek - tilbud

Mål: Drammen bibliotek skal være et aktivt og fleksibelt bibliotek som inviterer brukerne til opplevelser og deltagelse.

Drammen bibliotek er Drammen kommunes folkebibliotek, og har byens befolkning og bybrukerne som målgruppe. Biblioteket har en filial i Fjell bydel, som er den mest flerkulturelle bydelen i Drammen.

Drammen biblioteks folkebibliotekstjenester består av utlån av medier, veiledning og formidling av medier, arrangement og utstillinger og digitale tjenester.

Biblioteket tilbyr i gjennomsnitt 70 -75 arrangement i halvåret rettet mot de ulike målgruppene. Arrangementene gjennomføres i stor grad i egen regi, men også i samarbeid med andre aktører.

Tilbud til målgruppene

Barn/unge er framtidens bibliotekbrukere og den største brukergruppa av biblioteket også nå. Samarbeid med skole og barnehage gjør at vi kan nå mange barn, uavhengig av foreldrenes forhold til biblioteket. Bibliotektilbud virker utjevne i samfunnet, elever får tilgang på kultur, informasjon og medieopplevelser som gir kunnskap og mestring uavhengig av foreldrenes ulike ressurser. Biblioteket tilbyr i dag i eventyrstund, klassebesøk, Eureka!, karneval og enkelte barneforestillinger.

Den digitale utviklingen går på en måte saktere for barnemediene. Den fysiske boka vil nok fortsatt være viktig for høytlesing og lignende. Apper er mer spill enn digitale bøker foreløpig. På den andre siden går utviklingen raskest her, i forhold til spill og lignende. Uansett form, er det sentralt at medietilbudet for barn og unge er det mest oppdaterte.

Studenter

Bruken fra studenter tilhørende studieinstitusjoner utenfor Drammen er høyere både for folkebiblioteket og høgskolebiblioteket enn hvis de hadde vært lokalisert hver for seg.

Spesialiserte tjenester skal studentene få fra den institusjonen de er tilknyttet. Det betyr at folkebiblioteket aldri kan tilby det som institusjonsbiblioteket tilbyr sine studenter, men kan tilby dem læringsmuligheter, møteplasser, arbeidsplasser og fritidsunderholdning.

Utviklingen av folkebiblioteket som læringsarena for dem som ikke hører til en utdanningsinstitusjon er et viktig område som folkebiblioteket må jobbe mer med.

Unge voksne/Popkult

Drammen bibliotek har gjennom prosjektet Popkult utviklet en egen sone i biblioteket med tilbud til unge voksne. *Pop* står for at populærkulturen skal være en dominerende faktor i både materiale og innredning, og *Kult* sier noe om at det skal være et undergrunnspreget over tilbudet i tillegg.

Eldre

Dagens, og den nære framtid, pensjonister har bedre helse og økonomi enn noen gang. Dette er kravstore forbrukere som ikke nøyer seg med annet enn det beste. De har stor interesse for ny teknologi og ønsker både tilgang og opplæring. Mange er også storkonsumenter av kultur og/eller studerer for egen fornøyles skyld.

Folkebiblioteket må tilby tilgang til og opplæring i ny teknologi, både til den enkelte bruker der og da, og i mer organisert form. Tilgang til ny og eldre litteratur er sentralt, form er underordnet. Folkebiblioteket tilbyr også arrangement med litteraturformidling og tilgang til, og aktiv formidling av læringsressurser.

Lokalsamlingen har nå fått en annen og mer synlig plassering i biblioteket og er plassert i nærheten av eget område for prosjektet Seniorgamer. I samme område skal også helseinformasjon plasseres.

Minoritetsspråklige

Drammen er en flerkulturell by, og mange har sitt første skikkelige møte med det norske samfunnet her. Drammen bibliotek har et ansvar for å gjøre dette møtet best mulig, og til å bidra til integreringen i samfunnet.

Prosjektet Ny i Drammen synliggjør og profilerer tilbudet til denne gruppa. Folkebiblioteket kan få viktige erfaringer fra dette prosjektet om hvordan de skal satse framover. Både samfunnsinformasjon, språkopplæring og fritidstilbud er viktig.

Institusjoner

Drammen bibliotek leverer bibliotek tjenester til barnehager og skoler. Samarbeid om bibliotek tjenester til skolene utredes i disse dager i samarbeid med skolene i Drammen.

Tjenestetilbudet

Utlånsmedier

Biblioteket låner i hovedsak ut bøker, tegneserier, tidsskrifter, lydbøker, noter, musikk, filmer og spill. Aviser kan leses i bibliotek.

Veiledning og formidling

De ansatte ved folkebiblioteket veileder brukerne i å finne faglitteratur til bruk under utdanning, eller for å dekke andre behov. Mye veiledning går også på internettopplæring og bruk av digitale medier. De ansatte formidler gjennom egne formidlingsarrangement eller i samarbeid med andre via arrangementer.

Arrangement og utstillinger

Folkebiblioteket gjennomfører ulike formidlingsaktiviteter, enten i egen regi, eller i samarbeid med andre aktører gjennom året. Dette er en stor og viktig del av tjenestetilbudet.

Arrangementene er innenfor følgende områder: Litteraturformidling, livslang læring, debatt og samtaler, kunst- og musikkopplevelse, spill og slektsgransking.

Arenaer for formidling

Folkebiblioteket har flere arenaer for formidling og arrangement:

- I 1. etasje er det en liten scene i barneavdelingen som brukes mye av personalet selv til å formidle til barnehager og skoleklasser.
- I 2. etasje er det en større scene hvor de fleste større arrangementene med eksterne aktører foregår.
- Siloen; På plassen utenfor biblioteket står Siloen som er en unik arena for formidling av både litteratur, musikk, kunst og spill.

Digitale tjenester

Bibliotekenes digitale tjenester består av det som tilbys på nett via bibliotekets nettsider og tilbudet i biblioteket, spill og e-bøker. Biblioteket har en aktiv bruk av sosiale medier som Facebook, blogger, twitter, Flickr og Youtube som gir biblioteket en unik mulighet til formidling til og kommunikasjon med brukerne.

Spilltilbudet

Folkebiblioteket låner ut spill til bruk på bibliotekets spillmaskiner og til hjemlån. I tillegg arrangeres det ulike spillaktiviteter, hvor bibliotekets ansatte formidler spill til brukerne og viser bredden i spilltilbudet. Spill blir etter hvert tilgjengelig i flere soner i biblioteket. Barn under 15 år har tilgang til spill i barneavdelingen, bibliotekets avdeling for unge voksne, Popkult, tilbyr spill for dem over 15 år og i bibliotekets 3. etasje skal det utvikles en sone for spill for eldre via det nasjonale prosjektet Seniorgamer.

E-bøker

Buskerud fylkesbibliotek leder et nasjonalt e-bokprosjekt som har først til at Drammensbiblioteket var ett av de første bibliotekene i landet som gjorde e-bøker tilgjengelig for publikum. Tjenesten er tilgjengelig via nettet og på lesebrett som kan lånes i biblioteket. Folkebibliotekets brukere får også tilgang til høgskolens digitale ressursene via såkalt «walk in use» på HiBus publikums-PCer i bibliotekets åpningstid.

4.2.3 Høgskolen i Buskerud, biblioteket - tilbud

Høgskolebiblioteket har som mål å tilby tjenester av høy kvalitet til HiBus (nå HBVs) studenter, ansatte og samarbeidspartnere. Biblioteket skal være en integrert del av høgskolens virksomhet innen undervisning, forskning, formidling og fagutvikling. Høgskolebibliotekets primærbrukere i Drammen er studenter og ansatte ved høgskolen.

Høgskolens bibliotek tilbyr brukerne en samlet bokbestand på ca. 65 000, i tillegg 75 000 e-bøker, 261 trykte tidsskrifter og 11 380 elektroniske tidsskrifter i abonnement. Det nye HBV-biblioteket har fire studiestedsbibliotek, i Hønefoss, Kongsberg og Bakkenteigen i tillegg til i Drammen.

Sambibliotekets arealer i Drammen har et samlet areal på 5000 m², 872m² av dette er høgskolens arealer. Folkebibliotekets brukere kan fritt bruke høgskolebibliotekets samlinger og arealer.

Undervisning og veiledning. Det er et mål at høgskolens studenter skal bli «informasjonskompetente», dvs. ha evnen til å finne og behandle informasjon ut fra eksisterende viten. Til sammen ved de tre studiestedene ble det holdt 199 timer

bibliotekundervisning i 2012. Mest undervisning gis i Drammen, til studenter ved Fakultet for helsevitenskap. Kildekritikk inngår som en del av bibliotekundervisningen.

Større søkeoppdrag: HBV-biblioteket i Drammen tilbyr også forskere utstrakt søkehjelp i enkelte større forskningsoppdrag.

Bestill en bibliotekar! Studenter og ansatte har mulighet til å bestille time med bibliotekar som hjelper til med å finne bøker, artikler og relevant informasjon fra databaser/internett.

FoU-dokumentasjon. Biblioteket har ansvar for høgskolens forskningsdokumentasjon, hvilket innebærer registrering av publikasjoner og prosjekter i det nasjonale systemet for UH-, sykehus- og instituttsektoren - Cristin (Current Research Information System in Norway). Biblioteket utarbeider FoU-statistikk og bidrar til rapportering. Biblioteket har også ansvar for høgskolens institusjonelle vitenarkiv BIBSYS/Brage (Open access). Biblioteket står for teknisk tilrettelegging og registrering i vitenarkivet.

Nett-tjenester. Biblioteket er tilgjengelig for brukerne både fysisk, i åpningstiden, døgnåpent via bibliotekets hjemmesider <http://bibliotek.hbv.no/> og via sosiale medier. I tillegg til Twitter er biblioteket på Facebook. Via bibliotekets nettsider får man tilgang til nettbaserte bibliotek-tjenester. Biblioteket er tilsluttet nasjonale fellesavtaler for bibliotek i UH-sektoren om tilgang til databaser.

Elektronisk publisering av dokumenter. Utviklingen går i retning av stadig mer digital tilgjengeliggjøring av relevant materiale for undervisnings- og forskningsformål. HiBus bibliotek publiserer institusjonens skriftserier, både i trykt og elektronisk form. Digital publisering av bachelor- og masteroppgaver er også en høgskolebibliotekoppgave. Se høgskolens vitenarkiv (open access): http://bibliotek.hbv.no/Open_access/

Samarbeidsavtaler og prosjekter. Biblioteket tilbyr informasjonstjenester til industri og næringsliv. Eksterne kunder kan kontakte biblioteket for å få utført søkeoppdrag mot betaling. Næringslivet kan bestille lån og tidsskriftkopier gjennom HBVs bibliotek.

«**Walk-in-use**». Eksterne brukere/folkebibliotekbrukere får tilgang til høgskolens e-ressurser via såkalt «walk-in-use», på dedikerte HBV-PCer i biblioteklokalene.

I biblioteksamarbeidet på Papirbredden bidrar HBV-biblioteket også med grupperom, stillesone, stillerom og gruppearbeidsplasser for alle, også de som er deltids/fjernstudenter ved andre utdanningsinstitusjoner. Hele høgskolebibliotekets mediestamme er åpen for alle.

Se HiBu-bibliotekets årsmelding

2012: http://www.hibu.no/bibliotek/om_biblioteket/dokumenter/

4.3 Åpningstider

Dagens åpningstider

Drammensbiblioteket har følgende åpningstider gjennom året:

	1. oktober - 31. mars	Sommerferien, ca. 17. juni – ca. 10. august	Ca. 12. august - 1. oktober og ca. 1. april - 16. juni
Mandag	8.30 - 19.30	10.00 - 19.30	8.30 - 19.30
Tirsdag	8.30 - 19.30	10.00 - 16.00	8.30 - 19.30
Onsdag	8.30 - 19.30	10.00 - 16.00	8.30 - 19.30
Torsdag	8.30 - 19.30	10.00 - 16.00	8.30 - 19.30
Fredag	8.30 - 16.00	10.00 - 16.00	8.30 - 16.00
Lørdag	10.00 - 15.00	-	10.00 - 15.00
Søndag	11.00 - 16.00	-	-

Skrankebemannning i åpningstiden

Folkebiblioteket bemanner fire skranke i tre etasjer i hele bibliotekets åpningstid. Fire av fylkesbibliotekets ansatte deltar i bemanningen av bibliotekets åpningstid på dagtid på ukedager. Høgskolebiblioteket bemanner en skranke i hele bibliotekets åpningstid, med unntak av søndager. Søndager betjenes kun folkebibliotekets skranke, men begge bibliotek er åpne for publikum.

Fremtidens åpningstider

Bibliotekenes åpningstider fastsettes på bakgrunn av:

- 1) Brukernes behov
- 2) Bibliotekets til enhver tids fysiske og økonomiske rammer

Optimal åpningstid også for det fysiske bibliotek er døgnåpent. Brukerne har ulike behov som setter krav til tjenestenes tilgjengelighet. For folkebibliotekets lånere så er det svært viktig med åpningstid både morgen og kveld og i helger. Studentene har større behov for tilgang til bibliotek i noen perioder, og i andre perioder mindre. Høgskolens digitale bibliotektilbud er selvsagt tilgjengelig 24/7 for studenter og ansatte.

Helt selvbetjent bibliotek kan fungere for en avgrenset gruppe av brukerne (for eksempel høyskolens studenter) og i en avgrenset del av lokalene.

Drammensbiblioteket har en svært åpen løsning, fordeler seg over 3 etasjer og har et årlig besøk på ca. 400.000. Det å gjøre lokalene i sin helhet selvbetjente deler av døgnet vil kreve store ombyggingskostnader.

4.4 Likeverdige tjenester

Etablering av et sambibliotek utfordret de forskjellige bibliotekenes holdninger og roller. I Drammensbiblioteket har vi hele tiden stilt spørsmålet: «Hva er likeverdige tjenester til brukerne?» og hva skal vi legge i «likeverdig tilbud til alle»? Her er det til dels divergerende oppfatning i de tre bibliotekene, noe som genererer en rekke interessante diskusjoner. Diskusjonen går på kundebehandling, grad av selvbetjening, servicegrad, «hvem skal gå først i køen», hvilke muligheter gir sambiblioteket osv.

4.5 Merkevaren Drammensbiblioteket og biblioteksamarbeidet på Papirbredden

Drammensbiblioteket oppfattes av omverdenen å være det samme som folkebiblioteket. Dette har ført til frustrasjoner blant de ansatte i bibliotekene, og forvirring blant brukerne. Det er krevende å kommunisere utad hva Drammensbiblioteket er. Fordi Drammen bibliotek er den største parten i samarbeidet, og er det biblioteket som henvender seg til hele byens befolkning, oppleves det som at både brukere og eksterne samarbeidspartnere har slitt med å forstå at samarbeidet består av tre selvstendige bibliotek (Se Agderforsknings rapport, kap 4.8). De åpne felles lokalene og de sammenstilte samlingene bidro ytterligere til dette.

Høgskolebibliotekets behov for synliggjøring av et fokusert og tydelig HiBu-bibliotek var absolutt til stede, men ble umulig å realisere.

Det viste seg at det som i virkeligheten var navnet på et samarbeid mellom tre likeverdige og selvstendige parter ble oppfattet som én bedrift/organisasjon. Som en konsekvens av erfaringene og evalueringer foreslo biblioteklederne at navnet «Drammensbiblioteket» fra 2014 kunne bli betegnelsen på folkebiblioteket, og navn og logo kunne eies av Drammen bibliotek/Drammen kommune. Nettsiden www.drammensbiblioteket.no har siden 2007 vært eid og driftet av Drammen kommune.

Buskerud fylkesbibliotek og Høgskolen i Buskeruds bibliotek (HBV fra 2014) har profilert og vil profilere seg gjennom egne nettsteder og kanaler. Dette ville ha samsvart med det som er realiteten, og som allerede fungerer i praksis i dag.

Imidlertid ønsket ikke bibliotekenes *eiere* denne løsningen, og i ny samarbeidsavtale bestemte de at «Drammensbiblioteket» fortsatt kun er navn på samarbeidet, og folkebiblioteket skal benevnes «Drammen bibliotek». Praksis viser imidlertid at nettstedet www.drammensbiblioteket.no også i fortsettelsen vil være folkebibliotekets nettsted og informasjonskanal. Fylkesbiblioteket og HBV-biblioteket vil fortsatt profilere seg gjennom egne nettsteder <http://buskerud.fylkesbibl.no/> og <http://bibliotek.hbv.no/>

4.6 Nettsider

Det felles nettstedet <http://drammensbiblioteket.no> var opprinnelig tenkt å dekke de tre bibliotekene i Drammensbiblioteket. Nettstedet fungerer i stedet som nettsider for Drammen folkebibliotek. Slik har det det vært fra starten, selv om det har vært undersider som viser samarbeidet, f.eks egne studentsider og inngang til Bibsys og Bibsys «min side».

Høgskolebiblioteket har mange tjenester spisset mot sine primærbrukergrupper og e-ressurser som kun ansatte og studenter har tilgang til. Avdelingsbiblioteket i Drammen er også ett av fire campusbibliotek i høgskolen, og det er derfor naturlig å utvikle sine nettsider sammen med eget bibliotek.

Folkebiblioteket relanserer i disse dager nettstedet til Drammensbiblioteket. Sidene fremstår som kun folkebibliotekets. Fylkesbiblioteket og høgskolebiblioteket nevnes som samarbeidspartnere for Drammensbiblioteket nederst på siden (februar 2014).

Biblioteksamarbeidet på Papirbredden vil ikke utvikle felles nettsider for samarbeidet.

5 Teknologi, utstyr for tjenesteyting

En av de store utfordringene for samarbeidet har vært at folkebiblioteket og høgskolebiblioteket har forskjellige biblioteksystem (Bibliofil og Bibsys) og at disse ikke «snakker sammen».

De tekniske publikumløsningene (for eksempel utlånsautomatene, selvbetjentutstyret og nattomaten) er valgt på bakgrunn av at man ønsket at to forskjellige system skulle integreres. Dette viste seg å være svært vanskelig. Det lyktes å få dem til å snakke sammen når det gjelder innlevering, og til dels for søk i begge baser samtidig. Ytterligere samkjøring viste seg å være svært vanskelig og kostbart, og man har kommet til den konklusjon at dette ikke er aktuelt å jobbe videre med nå når bibliotekene har flyttet fra hverandre og delt opp samlingene.

I og med at samlingene sto blandet på hyllene i perioden 2007-2013 så var det nødvendig at utlånsautomatene som leste både Bibsys og Bibliofilbøker, og gjenkjente låneren på tvers av begge systemer i «utlånsøyeblikket». Parallelt med oppstarten i 2007 kom den nasjonale lånekortordningen. Den nasjonale løsningen med gjenkjenning på personnummer på tvers av systemene ble en forutsetning for at man kunne ha felles automater. 100% av lånerne over 18 år måtte dermed takke ja til å ligge i felles låneregister for å kunne benytte selvbetjeningsautomatene.

Det som virket som et sømløst system da du lånte boka var imidlertid svært lite sømløst den dagen du ville fornye, eller du fikk en purring. Dette har bidratt til mye frustrasjon for lånerne i årenes løp.

Mange lånere var i tillegg både studenter, samt at de hadde et N-kort fra før. Dermed hadde de to nasjonale lånekort som de brukte om hverandre. Når du bruker N-kortet ditt til lån fra begge systemer, og **N-student**kortet til lån i begge systemer hadde låneren plutselig fire lånekonti å holde orden på. Til dette skulle de logge på Bibliofils «Mappa mi» og Bibsys' «Min side» med hver sine påloggingssider og passord. Det sier seg selv at forvirringen var stor, og frustrasjonsnivået høyt hos lånerne. Dette var også en del av det daglige forklaringsproblemet skrankene hadde i møte med lånerne. Mange ansatte var heller ikke trygge i bruken av begge biblioteksystemene, og mange feil ble gjort rundt fornying av lån osv.

Høsten 2013 bestemte folkebiblioteket og høgskolebiblioteket at de ønsket systemspesifikke utlånsautomater. Fra januar 2014 lånes høgskolens bøker i høgskolens lokaler, på høgskolens utlånsautomat (Bibsys), og folkebibliotekets i folkebibliotekets lokaler, på deres automater (Bibliofil). Dette var mulig å få til siden bibliotekene nå har dedikerte lokaler og har delt opp samlingene.

Høgskolens studenter bruker i dag sitt *lokale* studentkort som lånekort på høgskolens «Bibsys-automater», og det er dermed ikke lenger behov for å melde inn studentnumre til nasjonalt låneregister (NLR). Byens befolkning som trenger å låne høgskolebiblioteket går nå til skranken der og får åpnet sitt N-kort. Dette øker bevisstheten hos lånerne om at bibliotektilbudet i Drammen faktisk ytes av flere bibliotek under samme tak. Dette bidrar til å synliggjøre høgskolebiblioteket i samarbeidet.

Tilbakemeldinger fra lånere, både fra byen og studentene, på den nye ordningen er utelukkende at dette er ryddigere. Det gir mening, og er forklarbart, at man må logge seg på to steder så lenge man har lånt bøkene i to forskjellige bibliotek.

Bibliotekene har ikke lenger fellesavtaler for å ivareta service og vedlikehold på utlånsautomatene, men ivaretar hver sine. Innleveringsautomatene håndterer fortsatt innlevering i Biblioofil og Bibsys.

Fra Papirbredden åpnet i 2007 har høgskolens IT-avdeling ivaretatt print- og kopiløsninger for alle aktører på huset. Ordningen med såkalt "follow-me" printløsning fungerer bra for studenter og ansatte ved høgskolen, men fungerer dårlig for folkebibliotekets brukere. Det oppstår daglig utfordrende situasjoner som drar opplevelsen av god service i biblioteket ned ift dette. Det jobbes nå for å finne en annen print-løsning for byens befolkning.

6 Kompetanse, behov og utvikling

Det ble foretatt en kompetansekartlegging i sambibliotekprosjektet i juni 2006, forut for etablering av Drammensbiblioteket. Denne kartleggingen skulle avdekke så vel utdanning som yrkespraksis hos de ansatte, og skulle avdekke områder hos den enkelte der det var behov for faglig påfyll. De yrkesetiske reglene for Drammensbiblioteket sier dette om kompetanseutvikling: *De ansatte i biblioteket skal vedlikeholde og fornye sine faglige kunnskaper.* Kompetanseplanen som ble utarbeidet omfattet følgende satsningsområder:

- Kunnskap, læring, forskning. Omfatter kompetanseutvikling særlig innenfor IKT
- Kultur og opplevelse. Omfatter litteraturformidling, service, utstillingsteknikk
- Bibliotekutvikling. Omfatter kollegaveiledning, prosjektledelse, ledelse

De tre bibliotekene har ansvar for rekruttering og utvikling av personale til sine respektive bibliotek, og det har i perioden fra 2006 også vært felles kurs og faglige seminarer som gjelder personalet i de samarbeidende bibliotekene. Det er store forskjeller mellom bibliotekenes muligheter for å videre- og etterutdanne eget personale. Fylkes- og høyskolebibliotekets tilgang til ressurser til kompetanseutvikling er betydelig bedre enn folkebibliotekets.

Endring av rammebetingelser og nye oppgaver i bibliotekene krever ny kompetanse. Den store utfordringen vil være (ref. Kurt de Beider, i foredrag på BIBSYS brukermøte i Trondheim 2013) «å kunne klare å avslutte noen tjenester, omprioritere noe og legge om måten vi jobber på». Endring av kompetanse vil skje gradvis gjennom effektivisering, omlegging av arbeidsformer og utvidelse av bibliotekenes tjenestetilbud.

Fylkesbiblioteket har en spesiell rolle som utviklingsaktør. Det kan bringe verdier inn og hente verdier ut av samarbeidet, og er en ressurs for utviklingen av bibliotekene på Papirbredden, spesielt folkebiblioteket.

6.1 Hvem skal jobbe i bibliotekene

Folkebibliotekene, fylkesbibliotekene og universitets- og høyskolebibliotekene er i en rivende utvikling, og de gjennomgår til dels en forvandling for å holde tritt med samfunnsutviklingen. Vi ser at flere yrkesgrupper kommer inn i bibliotekene, differensiert betjening gir fleksibilitet og bedre tjenester. Tilgang til informasjon og kunnskap er, med de nye mediene, i prinsippet enklere enn noensinne, men opphavsrettslige spørsmål, forlagsavtaler osv. gjør at mye av materialet ikke kan stilles til rådighet fritt og gratis tilgjengelig via bibliotekene.

Det er større behov enn noensinne for aktiv medvirkning og veiledning overfor brukerne fra biblioteket, både kompetanseheving av brukere, eks. «seniorsurf», «23ting», undervisning i informasjonsferdigheter, forskerstøtte, kunnskap om tilrettelegging av for eksempel introduksjonsvideoer for tjenester, «Word for dummies», søk i spesialdatabaser/informasjongsjefinnding med mer (se kapittel 3).

Regjeringen la fram [Meld. St. 23 \(2012–2013\) Digital agenda for Norge, IKT for vekst og verdiskaping](#). I denne meldingen vises det blant annet til biblioteket som læringsarena for digital kompetanse. Det vises også til heftet "[Dataopplæring i biblioteket](#)" som er utgitt av

VOX. Digital kompetanse hos de bibliotekansatte er essensielt, både generell og spesiell kompetanse er nødvendig.

Personer under utdanning har (ofte) annen type behov for assistanse enn allment publikum. Folke- og fagbibliotek har to ulike (pedagogiske) tilnæringer til sine primærgrupper: hjelp versus hjelp til selvhjelp.

I bibliotekene bør det framover være ansatte med følgende kompetanse:

- Bibliotek- og informasjonsfag
- IT, biblioteksystemer
- Digitale medier, e-ressurser
- Grafisk design
- Sosiale medier
- Pedagogikk (undervisning, veiledning)
- Formidling
- Litteraturkunnskap
- Ledelse og organisasjonsutvikling
- Relasjonskompetanse
- Endringskompetanse
- Markedsføring
- Metodefag
- Bibliometri
- Forskningsdokumentasjon
- Master/hovedfag innen satsningsområder (universitetsbibliotekarere)
- Musikk/film/kunstneriske uttrykk
- Osv.

Bibliotekene i samarbeidet har nå egne kompetanseutviklingsplaner for de ansatte, tilpasset sine brukere og institusjoner. I tillegg er det en løpende kompetanseoverføring mellom bibliotekene i faglige fora, eksempelvis folkebibliotekets «digital onsdag» og diverse kurs i høgskolebibliotekets regi for å kunne søke i høgskolens databaser.

7 Arealbruk

Møbleringen av de felles arealene har vært til hinder for en hensiktsmessig utvikling av bibliotekene i forhold til de ulike målgruppene. Prosentvis fordeling av bibliotekenes arealer er: folkebiblioteket 81 %, høgskolebiblioteket 16 %, fylkesbiblioteket 3 %.

Lokalene til Drammensbiblioteket har båret preg av at man har søkt å gjøre biblioteket så åpent og tilgjengelig som mulig, uten å ta hensyn til konkurrerende aktiviteter. Hyllemøbleringen var statisk, og resultatet var et lite fleksibelt bibliotek med unntak av noen dedikerte områder. En åpen romløsning i tre etasjer med flere utganger, og med tre samarbeidspartnere, gjorde at utfordringene har vært store når de tre partene har hatt ulike og ofte motstridende interesser/fokus ved prioritering av tilgjengelighet.

På bakgrunn av erfaringene ble en hensiktsmessig oppdeling av samlinger og lokaler gjennomført sommeren 2013.

Etter oppdelingen av bibliotekene er arealene tydeligere inndelt i dedikerte soner for brukerne. Folkebibliotekets lokalsamling har blitt trukket frem og synliggjort bedre, og høgskolebiblioteket har flyttet sine samlinger og skranke til en egen del av lokalene. Samlingene som tidligere hadde vært blandet i 3.etasje ble nå skilt fra hverandre.

Høgskolebiblioteket fremstår igjen som et tydelig bibliotek med spissede samlinger, og med et tydelig fokus på læringsaktiviteter. Gavlskiltene i høgskolebiblioteket har blant annet fått fargene og logoen til høgskolen, og skiller seg dermed tydelig fra folkebiblioteket, som har tatt i bruk Drammensbibliotekets logo og farger som sine. I HBV-biblioteket er det to datalaboratorier, seks grupperom, stille lesesone (20 plasser), i tillegg til 48 plasser med fleksible gruppearbeidsbord og 12 faste PC'er i lokalet. Hvert grupperom har også PC, og skranken låner ut projektor til bruk der. Høgskolens IT-avdeling deler skranke med bibliotekarene med sin betjente helpdesk. Høgskolebibliotekarene opplever det mye enklere å markedsføre sine tjenester når det er tydelig hvor høgskolebiblioteket er, og hvem de dermed henvender seg til. Ved siden av utstillinger av studentarbeider og stipendiatpostere, har biblioteket nå også fått egen stor infoskjerm til annonsering av interne kurs, åpne kurs, nye databaser osv.

Folkebiblioteket fortsetter arbeidet med ominnredning. Det er etablert eget område for Seniorgamer (nasjonalt prosjekt, spill for eldre) og man jobber med forbedring av Popkult-sonen. Folkebiblioteket har også, i samarbeid med blant annet Fylkesbiblioteket, opprettet den tidligere nevnte «NY-sonen» for å ivareta noen av de behovene som nye innbyggere i byen har.

Drift av bibliotekarealene og -tjenestene er blitt enklere når bibliotekpersonalet har tydeligere ansvar for sine primærbrukere og arealer.

Begge bibliotekers arealer er attraktive og vil være heftig og hyppig brukt av alle typer publikum på tvers, og det er fortsatt ingen fysiske skiller mellom bibliotekenes lokaler.

Framtidens bibliotek vil ha færre bøker, men inviterer til flere aktiviteter, alene eller sammen med andre. Digitalisering av tjenester og færre bøker i hyllene betyr ikke at biblioteket trenger mindre plass, heller motsatt. All erfaring tilsier at når man reduserer samlingen i et

bibliotek og omdisponerer arealet slik at det inviterer til aktiviteter, så øker bruken – og faktisk også utlånet.

Det er gjort brukerundersøkelser (ABM-skrift #46) på hva brukerne egentlig gjør på folkebiblioteket når de ikke låner bøker – og det er mye – og de ønsker å gjøre det mer! Denne bruken er økende, og vi ser at den type bruk er høy i Drammen. Det er derfor viktig at dagens areal gradvis går over i en annen møblering som inviterer og gir rom for ulike aktiviteter.

Utviklingen av lokalene til folkebiblioteket i Drammen.

Drammen bibliotek ønsker videre å gjennomføre en totalgjennomgang av sin del av lokalene for å komme frem til en mer egnet bruk. Dette vil kreve investeringer. Dagens areal må gradvis gis en annen møblering som inviterer og gir rom for ulike aktiviteter, for vi trenger plass til:

- Flere formidlingsarenaer for formidling til små og større grupper.
- Flere læringsarenaer for små og større grupper.
- Utstillinger hvor bibliotekets ansatte kan aktivisere innholdet i mediesamlingen, eller at det gis plass til formidling av innhold fra eksterne aktører.
- Flere og tydeligere soner for henholdsvis stille arbeid og aktiviteter av ulikt slag (møteplass, opplæring, spill, film, lyttestasjoner med streaming av musikk).
- Teknisk utstyr for 'lek og lær' av digitale tjenester.
- Andre relevante aktører/samarbeidspartnere.
- Kafé/lounge.

8 Organisering av ledelse og drift

Agderforsknings evalueringsrapport (se kapittel 1.2.3) pekte på flere forhold som var problematiske ved organiseringen av biblioteksamarbeidet, bla at beslutningsstrukturen var uklar. For å legge til rette for best mulige tjenester for brukerne var ny organisering av ledelse og drift påkrevet.

Samarbeidsformen som var beskrevet i opprinnelig rammeavtale var uhensiktsmessig. Organisering og beslutningsstruktur bør begrense fellesbeslutninger i bibliotekene til et minimum. Ny avtale ble godkjent:

- Drammen bystyre, 17.12.2013
- Hovedutvalget for regionalutvikling og kultur, 20.11.2013
- Styret for Høgskolen i Buskerud, 11.12.2013

I den nye rammeavtalen (vedlegg 1) står det i kapittel tre om daglig ledelse:

Drammensbiblioteket har ikke én felles leder. Hvert av bibliotekene har en daglig leder. Lederne rapporterer til sine respektive linjeledere. Det operative beslutningsnivået i samarbeidet Drammensbiblioteket er

- De tre lederne i fellesskap (eventuelt to ledere hvis saken bare har betydning for to av bibliotekene).

Lederne kommuniserer løpende om saker av felles interesse. Alle saker av betydning for samarbeidet behandles i møter mellom lederne.

Møter holdes etter fastsatt møteplan, og ellers ved behov.

Saker avgjøres gjennom enighet / konsensus mellom lederne. Dersom lederne ikke oppnår enighet / konsensus seg imellom i saker av prinsipiell betydning, avgjøres saken på overordnet nivå. Det øverste administrative beslutningsnivået i samarbeidet Drammensbiblioteket er

- Rådmannen i Drammen kommune.
- Fylkesrådmannen i Buskerud fylkeskommune.
- Høgskoledirektør for Høgskolen i Buskerud og Vestfold

Underavtaler og inventaroversikt

Det er utarbeidet inventar- og utstyrsoversikt. Hvert bibliotek har ansvar for innkjøp og vedlikehold av inventar og utstyr i sine respektive publikums- og kontorsoner. Underavtalene (IKT og fordelingsnøkler) skal justeres iht. til ny rammeavtale. De tre lederne har sammen ansvaret for revideringen.

Referanser

ABM-skrift #46 Hvem er de og hvor går de? Om brukeradferd i norske storbybibliotek. <http://www.kristiansand.kommune.no/Documents/Hp-forslag%202011-2014/hvem-er-de-og-hvor-gar-de-1.pdf?epslanguage=no>

Bibliotekreform 2014. del 1: Strategier og tiltak, ABM-utvikling, 2006
http://www.regjeringen.no/upload/kilde/kkd/hdk/2007/0001/ddd/pdfv/303688-del1_web.pdf

Bystrategi for Drammen <http://www.drammen.kommune.no/no/Budsjettportal-Drammen-kommune/Bystrategi-for-Drammen-2013---2036/Mal-og-strategier/Kultur/>

Digital agenda for Norge, IKT for vekst og verdiskaping. St.meld 23 (2012-2013) [Meld. St. 23 \(2012–2013\) Digital agenda for Norge, IKT for vekst og verdiskaping](#)

Folkebibliotekerne i vidensamfundet, Rapport, Styrelsen for Bibliotek og Medier, Kbh, 2010

Forskningsbibliotek tjenester – Papirbredden 2. Et samarbeidsprosjekt mellom Buskerud fylkesbibliotek, Drammen bibliotek, Husbankens bibliotek, Høgskolen i Buskerud-biblioteket, Vestre Viken helseforetak- biblioteket. Sluttrapport. Drammen des. 2011 http://brage.bibsys.no/hibu/handle/URN:NBN:no-bibsys_brage_26368

FoU-strategi for Høgskolen i Buskerud 2011-2015
http://www.hibu.no/sfiles/7/67/35/15/23/1/file/fou-_strategi-for-hogskolen-i-buskerud-2011-2015.pdf.

Fylkesutvalget (FU) 15.12.2004, sak nr. 089/04

HiBu-bibliotekets årsmelding
2012: http://www.hibu.no/bibliotek/om_biblioteket/dokumenter/

Høivik, Tord: Bibliotek i praksis:
<https://sites.google.com/site/bibliotekipraksis/home>

Høivik, Tord: Bok og bibliotek 1/2013, s.29

IFLA (International Federation of Library Associations and Institutions) World Library and Information Congress 79th, 17.-23.8 2013. <http://conference.ifla.org/ifla79>

IFLA (2013) Riding the Waves or Caught in the Tide? - navigating the Evolving Information Environment <http://trends.ifla.org/>

NOU 2013:4 Kulturutredningen 2014, Kulturdepartementet

Prosjektrapport nr. 7/2011 Drammensbiblioteket –
En evaluering av samarbeidet mellom Buskerud fylkesbibliotek, Drammen bibliotek og biblioteket ved Høgskolen i Buskerud, studiested Drammen
Line Grønstad og Egil Bjørnsen,
Agderforskning. http://www.agderforskning.no/reports/pro_07_2011drammensbiblioteket.pdf

Rammeavtale for Drammensbiblioteket og Papirbredden kunnskapspark, 13.12.2006

Rammeavtale for Drammensbiblioteket, Underavtale 1, avtale om IT i biblioteket, 26.03.2007

Rammeavtale for Drammensbiblioteket, Underavtale 2, avtale om fordelingsnøkler og fordeling av kostnader, 26.03.2007

Sambiblioteket i Drammen 2005-2007. et samarbeidsprosjekt mellom Drammen bibliotek, Buskerud fylkesbibliotek og Høgskolen i Buskerud, biblioteket. Sluttrapport. Drammen, feb. 2008. http://www.hibu.no/sfiles/2/13/9/file/abm-sluttrapport_ny.pdf

Strategiplan 2010-2015 Høgskolen i Buskerud http://www.hibu.no/omhibu/strategi_planer/strategipl2010

St.meld. nr. 23 (2008-2009) Bibliotek - kunnskapsallmenning, møtestad og kulturarena i ei digital tid

St.prop. 135 L (2012-2013) Endringer i lov om folkebibliotek

Studentundersøkelse nov 2011, hvem bruker Drammensbiblioteket og hvilke institusjoner kommer de fra? Av birgitheso <http://bibarena.wordpress.com/2011/11/28/og-studentene-svarer/#more-70>

VOX (nasjonalt fagorgan for kompetansepolitikk, med vekt på voksnes læring): [Dataopplæring i biblioteket](#)

Samarbeidsavtale om Drammensbiblioteket

---

1. Generelt

Parter i avtalen

- Drammen kommune.
- Buskerud fylkeskommune.
- Høgskolen i Buskerud.

Hva avtalen gjelder

Denne avtalen regulerer partenes samarbeid om Drammensbiblioteket.

Avtaleperiode

Avtalen gjelder fra 1.1.2014, og gjelder så lenge de tre bibliotekene er samlokalisert på Papirbredden. Avtalen erstatter rammeavtale av 1.1.2005, endret 18.3.2009.

Revisjon av avtalen

Gjennomgang og eventuell endring av avtalen skjer en gang hvert fjerde år, i samarbeid mellom partene.

Oppsigelse av avtalen

Avtalen kan bare sies opp dersom et leieforhold opphører.

---

2. Overordnede føringer

Drammensbiblioteket

Drammensbiblioteket er et integrert bibliotek (sambibliotek), samlokalisert i Papirbredden Drammen kunnskapspark. Drammensbiblioteket er et samarbeid mellom tre uavhengige biblioteker;

- Drammen folkebibliotek.
- Buskerud fylkesbibliotek.
- Høgskolebiblioteket, studiested Drammen.

Trepartssamarbeidet Drammensbiblioteket skal videreføres og videreutvikles som et tilbud til alle.

Merkevaren Drammensbiblioteket brukes aktivt i partenes profilering av felles tilbud. Egne navn brukes sammen med navnet Drammensbiblioteket i profilering av egne bibliotektilbud når det er naturlig.

Samfunnsutvikling

Drammensbiblioteket er et virkemiddel for utvikling av Drammensregionen generelt, og kunnskapsparken spesielt, som sentrum for høyere utdanning, forsknings- og utviklingsaktivitet, kunnskapsbaserte bedrifter og kulturtilbud. Drammensbiblioteket skal være modell for organisering av bibliotektilbud andre steder.

Bibliotek for framtidens studenter

Drammensbiblioteket skal tilby fleksibel kapasitet og stor bredde og dybde i fysiske og digitale utlånsmedier, veiledning, formidling, læringsmuligheter, møteplasser, arbeidsplasser, kulturarrangementer og utstillinger for

- Studenter ved Høgskolen i Buskerud og Vestfold.
- Studenter ved utdanningsinstitusjoner i Drammen og andre byer.
- Studenter ved nettbaserte utdanningsinstitusjoner.
- Andre kunnskapssøkende brukere.

Bibliotekutvikling

Drammensbiblioteket skal være regionens ledende aktør innen bibliotek tjenester og informasjonsformidling.

Tilbudet til brukerne skal være framtidsrettet og utvikles for å møte den demografiske, teknologiske og kulturelle utviklingen av samfunnet og publikums etterspørsel. Et mål er tilgjengelighet 24/7 ved hjelp av digital teknologi.

Drammensbiblioteket skal fungere som en åpen, inspirerende og demokratisk møteplass.

Felles identitet, synergi og egenart

Bibliotekets brukere – publikum, studenter og ansatte – skal oppleve Drammensbiblioteket som ett bibliotek, med integrerte mediasamlinger og kompetent bemanning. Samkjørte datasystemer er et mål.

Det enkelte biblioteket skal gi sine ulike brukergrupper spesialiserte tilbud tilpasset den enkelte brukergruppens behov, i tråd med sine rammebetingelser som henholdsvis folkebibliotek, fylkesbibliotek og høgskolebibliotek.

Åpningstider, tilgjengelighet og servicegrad

Drammensbibliotekets åpningstider, tilgjengelighet og servicegrad tilpasses de ulike brukergruppens behov best mulig innenfor tilgjengelige teknologiske muligheter og økonomiske ressurser.

---

3. Organisering av samarbeidet

Ordinær linjeorganisering

Drammensbiblioteket er ikke én organisasjon / et eget juridisk subjekt. De tre bibliotekene inngår i henholdsvis kommunens, fylkeskommunens og høgskolens ordinære linjeorganisasjoner.

Politiske styringsorganer / høgskolestyret

Det øverste beslutningsnivået i samarbeidet Drammensbiblioteket er

- Drammen bystyre.
- Buskerud fylkesting.
- Styret for Høgskolen i Buskerud.

Alle saker av strategisk / prinsipiell betydning for samarbeidet legges fram for overordnet beslutningsnivå til behandling. Saker bør som hovedregel legges fram med likelydende beslutningsgrunnlag i alle tre styringsorganer.

Overordnet administrativ styring

Det øverste administrative beslutningsnivået i samarbeidet Drammensbiblioteket er

- Rådmannen i Drammen kommune.
- Fylkesrådmannen i Buskerud fylkeskommune.
- Direktør for Høgskolen i Buskerud.

Administrative beslutninger fattes i møter mellom representanter for rådmannen, fylkesrådmannen og høgskoledirektøren/ rektor. Møter holdes minst en gang pr år, og ellers ved behov. Beslutninger dokumenteres i møtereferat.

Daglig ledelse

Drammensbiblioteket har ikke én felles leder. Hvert av bibliotekene har en daglig leder. Lederne rapporterer til sine respektive linjeledere.

Det operative beslutningsnivået i samarbeidet Drammensbiblioteket er

- De tre lederne i fellesskap (eventuelt to ledere hvis saken bare har betydning for to av bibliotekene).

Lederne kommuniserer løpende om saker av felles interesse. Alle saker av betydning for samarbeidet behandles i møter mellom lederne. Møter holdes etter fastsatt møteplan, og ellers ved behov.

Saker avgjøres gjennom enighet / konsensus mellom lederne. Dersom lederne ikke oppnår enighet / konsensus seg imellom i saker av prinsipiell betydning, avgjøres saken på overordnet nivå.

---

4. Styring, resultater og rapportering

Ansvar

Lederne har resultatansvar innenfor sine respektive enheter.

Lederne har felles resultatansvar for samarbeidet Drammensbiblioteket, jfr. overordnede føringer.

Styring

Planer, mål og budsjett / økonomiplan for de respektive enhetene inngår i partenes styringshjul og styringsdokumenter.

Planer, mål og tiltak av betydning for samarbeidet Drammensbiblioteket forelegges de andre partene i samarbeidet før innspill avgis / beslutning fattes.

Rapportering

Rapportering av resultater, regnskap og nøkkeltall for de respektive enhetene inngår i partenes styringshjul og rapporteringsdokumenter.

---

5. Økonomi

Ansvar

Lederne har økonomiansvar innenfor sine respektive enheter.

Lederne har felles økonomiansvar for samarbeidet Drammensbiblioteket, jfr. felles kostnader.

Det utarbeides langtidsprognoser over etterspørsel og implikasjoner for de respektive budsjetter og strategiske grep.

Felleskostnader

Fordelingsnøkler for felles kostnader/inntekter fastsettes i møter på høyeste administrative nivå, jfr. avtalens punkt 3. Fordelingsnøkler gjennomgås hvert fjerde år, eller ved større endringer.

- Felleskostnader/-inntekter som fordeles etter dedikert arealbruk.
- Felleskostnader/-inntekter som fordeles etter utlånstall
- Felleskostnader/-inntekter som fordeles etter antall årsverk.

Lederne blir enige om hva som skal regnes som felleskostnader / -inntekter, og hvordan kostnadene skal måles og dokumenteres.

Egne kostnader

Alle kostnader / inntekter som ikke er definert som felleskostnader, dekkes av den enkelte enhet.

---

6. Ansatte

Ansvar

Lederne har personalansvar innenfor sine respektive enheter.

Kompetanse

Lederne har selvstendig og felles ansvar for å sikre at personalet samlet har nødvendig kompetanse og kapasitet til å realisere intensjonene for samarbeidet Drammensbiblioteket.

Medbestemmelse

Lederne har felles ansvar for å sikre avtalefestet medbestemmelse for personale, tillitsvalgte og vernetjenesten i saker som gjelder samarbeidet Drammensbiblioteket og har betydning for forholdet mellom arbeidsgiver og ansatte.

---

7. Arealer, innredning og utstyr

Ansvar

Lederne har eieransvar for sine respektive dedikerte arealer og eiendeler.

Lederne har felles eiendomsansvar for samarbeidet Drammensbiblioteket, jfr. felles bruk av arealer og eiendeler.

Arealer (og husleie)

Lederne definerer og dokumenterer inndeling og innredning av Drammensbiblioteket i soner dedikert til det enkelte bibliotek.

- Drammen folkebibliotek 81 %.
- Buskerud fylkesbibliotek 3 %.
- Høgskolebiblioteket 16 %.

Fordelingen skal ikke begrense publikums bruk av Drammensbiblioteket.

Partene inngår separate leieavtaler med Papirbredden Eiendom AS.

Eiendeler

Lederne definerer og dokumenterer fordeling av eiendeler.

- Innredning.
- Løse kunstverker og fast kunstnerisk utsmykning.
- IKT-utstyr.
- Annet teknisk utstyr.
- Bøker og andre utlånsmedier, jfr. gjeldende biblioteksystemer.

Fordelingen skal ikke begrense publikums bruk av Drammensbiblioteket.

Partene har ansvar for garantier, lisenser, serviceavtaler og eventuelle forsikringer knyttet til sine respektive eiendeler.

Avtalen godkjent

- Drammen bystyre, 17.12.2013
- Hovedutvalget for regionalutvikling og kultur, 20.11.2013
- Styret for Høgskolen i Buskerud, 11.12.2013

Avtalen underskrevet

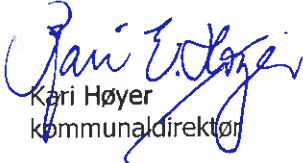
Drammen, <dato>

Drammen kommune

13/12-13

Buskerud fylkeskommune

Høgskolen i Buskerud

Kari Høyer
kommunaldirektør

Kjersti Bærug Hulbakk
utviklingssjef

for Gunnar Horgen
rektor

